

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТА
РОЗРОБКА НАПРЯМКІВ ЙОГО ПОКРАЩЕННЯ**

(на матеріалах Приватного підприємства «Емілі-Трейд», м. Чернівці)

Студента 2 курсу, 702 групи
денної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»
освітньої програми
«Фінансовий моніторинг та
податковий менеджмент»

Скакуна
Олександра
Віталійовича

Науковий керівник
к.е.н., доцент

Багрій
Конон
Леонідович

В.о. завідувача кафедри
к.е.н., доцент

Багрій
Конон
Леонідович

Чернівці 2025

АНОТАЦІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Студента (ки) Скакуна Олександра Віталійовича

Кафедра фінансів, обліку і оподаткування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Тема роботи: Оцінка фінансового стану підприємства та розробка напрямків його покращення

Анотація

У кваліфікаційній роботі обґрунтуванні теоретичні та практичні аспекти оцінки фінансового стану ПП «Емілі-Трейд» та розробка напрямків його покращення. У першому розділі розкриті теоретичні й методичні аспекти створення інформаційного простору в системі оцінки фінансового стану підприємства. У другому розділі проведена оцінка фінансового стану ПП «Емілі-Трейд». У третьому розділі розкриті напрямки вдосконалення інформаційного та методичного забезпечення фінансового стану підприємства та побудована стратегія мінімізації фінансових ризиків у забезпеченні фінансово-економічної безпеки ПП «Емілі-Трейд».

Кваліфікаційна робота викладена на 77 сторінці комп'ютерного тексту. Складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків.

Ключові слова: фінансовий стан, підприємство, активи, прибуток, фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність, рентабельність.

The summary

The qualification work substantiates the theoretical and practical aspects of assessing the financial condition of "Emily-Trade" and develops directions for its improvement. The first section reveals the theoretical and methodological aspects of creating an information space in the system for assessing the financial condition of the enterprise. The second section assesses the financial condition of "Emily-Trade". The third section reveals the directions for improving the information and methodological support of the financial condition of the enterprise and builds a strategy for minimizing financial risks in ensuring the financial and economic security of "Emily-Trade".

The qualification work is presented on 77 pages of computer text. It consists of an introduction, three sections, conclusions and proposals, a list of sources used and appendices.

Keywords: financial condition, enterprise, assets, profit, financial stability, liquidity, solvency, profitability.

ЗМІСТ

ВСТУП.	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ В СИСТЕМІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Фінансовий стан підприємства та інформаційне поле для його діагностики в сучасних умовах господарювання	8
1.2. Методика оцінки фінансового стану підприємства в системі інформаційного простору	13
Висновки до розділу 1	17
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПП «ЕМІЛІ-ТРЕЙД»	19
2.1. Загальний аналіз фінансового стану в системі управління ПП «Емілі-Трейд»	19
2.2. Комплексна оцінка фінансового стану ПП «Емілі-Трейд»	24
Висновки до розділу 2	34
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	35
3.1. Інформаційне та методичне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства та напрями його вдосконалення	36
3.2. Побудова стратегії мінімізації фінансових ризиків у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства	43
Висновки до розділу 3	47
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	52
ДОДАТКИ	57

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний стан національної економіки створює для українських підприємств складне і непередбачуване середовище, у якому поєднуються численні ризики: від коливань ринкової кон'юнктури та посилення державного регулювання — до жорсткої конкуренції та постійних кризових проявів. У таких умовах будь-яка помилка управлінського характеру здатна спричинити суттєві втрати та поставити під загрозу довгостроковий розвиток підприємства. Тому особливої ваги набуває раціональне формування структури активів і джерел фінансування, адже кожний вид ресурсу повинен бути не лише в оптимальному обсязі, а й ефективно задіяним у господарському процесі, не створюючи при цьому критичної залежності від зовнішнього фінансового середовища.

За таких обставин постійний та об'єктивний фінансовий аналіз перетворюється на невід'ємну складову системи управління, яка має спиратися на достовірну інформаційну основу та сучасний інструментарій оцінювання.

Поточні статистичні спостереження свідчать про доволі складну ситуацію в роздрібній торгівлі: підприємства галузі характеризуються обмеженою ліквідністю, незбалансованою структурою капіталу та нестачею вільних грошових коштів, що знижує їхню платоспроможність. Подолання цих дисфункцій можливе лише за умови вдосконалення управлінських процесів — від формування якісної системи обліково-інформаційного забезпечення до використання комплексної методики оцінки фінансової стійкості, оборотності активів, платоспроможності й інших ключових індикаторів діяльності.

У процесі створення ефективної моделі діагностики фінансово-майнового потенціалу особливе значення має інформаційне середовище. Центральним джерелом даних є фінансова звітність, підготовлена відповідно до сучасних вимог бухгалтерського обліку та адаптована під реформаторські зміни Мінфіну. Саме тому надзвичайно важливо розуміти взаємозв'язок між змістовим

наповненням звітних статей та алгоритмом аналітичного опрацювання фінансових показників.

Вагомий внесок у теоретичне й методичне обґрунтування створення інформаційної бази для оцінювання фінансового стану здійснили відомі науковці й практики: К.Л. Багрій, М.П. Балуха, Б.І. Вілуєв, С.Ф. Гілов, В.П. Завгіродній, А.Р. Кізьмінський, В.В. Сіпко та багато інших. Значущі напрацювання у сфері комплексної оцінки фінансового стану представлено також у працях Є.М. Андрущука, Ю.А. Веруги, Б.М. Лутвина, Є.В. Мнєха, І.Д. Феріона, С.І. Шкурабана, С.Б. Бурнгольца, М.І. Беканова, П.С. Бузруких, В.В. Кувальова, А.Д. Шеремета та ін.

Попри наявність значного науково-практичного доробку, методики оцінювання фінансового стану потребують постійного вдосконалення, оскільки ринкове середовище динамічно змінюється. Актуальними залишаються питання адаптації облікових реформ, гармонізації аналітичних підходів із новими формами звітності та інтеграції світового досвіду у вітчизняну практику, особливо у сфері торгівлі. Сукупність цих чинників і зумовила вибір теми кваліфікаційної роботи, важливої для реального бізнес-середовища ПП «Емілі-Трейд».

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є вивчення теоретичних положень і прикладних аспектів методики оцінювання фінансового стану підприємства та формування пропозицій щодо його поліпшення.

До основних завдань дослідження належать: у

- загальнення сутнісних характеристик фінансового стану та визначення інформаційної бази для його діагностики;
- характеристика методичних підходів до оцінки фінансового стану в умовах сучасного інформаційного середовища;
- проведення загального аналізу фінансового стану ПП «Емілі-Трейд»;
- виконання комплексної оцінки його фінансової діяльності;

- обґрунтування шляхів удосконалення фінансової політики підприємства;
- розроблення стратегії мінімізації ризиків як складової фінансово-економічної безпеки підприємства.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес оцінювання фінансового стану ПП «Емілі-Трейд» та його методичне забезпечення.

Предметом - теоретичні засади й прикладні інструменти аналізу фінансового стану підприємства, що провадить діяльність у сфері роздрібно́ї торгівлі.

Методи дослідження. У роботі застосовано загальнонаукові та спеціальні методи: спостереження, угруповання, узагальнення, графічний та табличний інструментарій, аналітичні порівняння, трендовий аналіз, індукція та дедукція, логічне узагальнення, абстрагування, таксономія, синтез, прогнозування та розрахунок фінансових коефіцієнтів.

Інформаційна база дослідження. Інформаційне забезпечення роботи включає нормативно-правові документи, законодавчі акти, методичні матеріали, статистичні дані, показники бухгалтерського обліку та фінансової звітності ПП «Емілі-Трейд», а також напрацювання вітчизняних і зарубіжних дослідників.

Наукова новизна. Новизна одержаних результатів проявляється у формуванні пропозицій щодо розроблення стратегії мінімізації фінансових ризиків і визначенні шляхів модернізації фінансової діяльності підприємства для зміцнення його фінансової стабільності.

Практичне значення. Практична цінність полягає у можливості застосування розроблених рекомендацій безпосередньо в діяльності ПП «Емілі-Трейд» для підвищення ефективності фінансового управління та вдосконалення механізмів оцінювання.

Публікації. За результатами дослідження опубліковано студентську наукову працю «Важливість оцінки фінансового стану суб'єкта

господарювання в перманентних умовах», яка повністю відповідає напряду кваліфікаційної роботи.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота містить вступ, три розділи, висновки та пропозиції, список джерел і додатки. Загальний обсяг становить 77 сторінку друкованого тексту з таблицями, рисунками та 49 джерелами літератури.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ Й МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ В СИСТЕМІ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Фінансовий стан підприємства та інформаційне поле для його діагностики в сучасних умовах господарювання

Функціонування торговельних підприємств в Україні відбувається в умовах значних перешкод, серед яких — нестабільна економічна ситуація, елементи тривалої кризи, різке загострення конкурентної боротьби, податковий тиск і поширені практики цінового демпінгу. За таких обставин вести господарську діяльність і забезпечувати стабільний розвиток підприємства стає складним завданням, навіть якщо сама стратегічна мета є очевидною та бажаною для керівництва.

Ефективна взаємодія із зовнішнім середовищем - партнерами, покупцями, кредиторами та інвесторами - є ключовою передумовою успішного функціонування підприємства. Однак будь-який контрагент, оцінюючи доцільність співпраці, насамперед звертає увагу на фінансово-економічний стан потенційного партнера. У науковій літературі з цього приводу існують як прихильники глибокої оцінки фінансового стану, так і опоненти, які вважають, що він відображає виключно минулі результати та не гарантує майбутньої стабільності. Проте такий підхід є спрощеним, адже нинішні результати підприємства є прямим наслідком рішень і процесів, що сформувалися в минулі періоди.

Щоб об'єктивно оцінити різні позиції науковців щодо тлумачення дефініції «фінансовий стан», необхідно комплексно проаналізувати цю категорію та окреслити сильні й слабкі сторони наявних теоретичних підходів (див. додаток А).

Вміщена в додатку А інформація дозволяє виділити три основні групи авторів.

Перша група фактично ототожнює фінансовий стан із напрямками його аналітичної діагностики.

Друга група подає неоднозначні трактування поняття «фінансовий стан», що нерідко межують з характеристиками фінансового аналізу загалом.

Третя група розглядає фінансовий стан як відображення структури активів і зобов'язань, рівня виконання розрахунків та результативності господарської діяльності.

Серед наявних визначень одним із найбільш точних і концептуально насичених є підхід К. Л. Багрія, який зазначає: «фінансовий стан – це результат взаємодії численних елементів системи фінансових відносин, що відображають суперечливі та водночас об'єктивні факти діяльності підприємства» [3, с.182].

У характеристиці фінансового стану науковці роблять акцент переважно на таких ключових параметрах, як власні та залучені фінансові ресурси, їх структура, раціональність розміщення й ефективність використання. Дещо рідше у визначеннях фігурують інші важливі характеристики – платоспроможність, ділова репутація, рухливість майна, наявні джерела фінансування тощо.

Відмінність підходів до сутності фінансового становища породжує різні погляди на методологію його оцінювання — від вибору ключових індикаторів до визначення доречних інструментів аналізу. Утім, ситуацію можна розглянути і навпаки: саме угруповання окремих показників у логічні блоки формує окремі методичні напрямки фінансового аналізу (див. додаток Б).

Одним із найбільш дискусійних питань серед аналітиків є визначення пріоритетних напрямів діагностики фінансового стану підприємства. Зарубіжні економісти, як правило, не приділяють значної уваги аналізу капіталу чи фінансової залежності від зовнішніх кредиторів. Це пояснюється специфікою міжнародного бізнес-середовища, де партнерів оцінюють передусім через їх

здатність оперативно виконувати фінансові зобов'язання, тобто через ліквідність і грошові потоки.

На противагу цьому, вітчизняні підприємства функціонують у складніших умовах: високий рівень податкового навантаження, нестабільність регуляторних вимог, недобросовісна конкуренція, інфляційні ризики та часті випадки банкрутств зумовлюють низьку платоспроможність і обмежену фінансову стійкість підприємств. За таких обставин фундаментальне значення має саме оцінка структури капіталу та боргових зобов'язань.

Відомий дослідник у сфері економічного аналізу О. В. Гаврашенко визначає фінансовий стан як комплексну систему взаємопов'язаних елементів: напрямів діагностики, оцінних процедур, індикаторів та показників. Для кращого розуміння ці елементи, на його думку, варто групувати у великі аналітичні блоки зі складною структурою [14, с.15].

Відповідні аналітичні напрями згідно зі змістом категорії «фінансовий стан підприємства» наведені у додатку В, а структура інформаційних потоків системи фінансового аналізу - у додатку Г.

На перший погляд може здаватися, що інформаційні ресурси не пов'язані безпосередньо з формуванням прибутку. Однак результативність діяльності підприємства є продуктом управлінських рішень, які приймаються на підставі обліково-аналітичної інформації. Саме тому якісна організація інформаційних потоків, орієнтованих на потреби управлінського персоналу, прямо впливає на ефективність функціонування підприємства.

У науковій літературі економічну інформацію традиційно поділяють на три групи залежно від джерел її формування та подальшого використання. Найбільш об'єктивною є фактографічна інформація, що безпосередньо відображає реальний стан справ. Відтак у процесі аналізу фінансово-майнового становища аналітики насамперед звертаються до фінансової звітності як головного носія релевантної інформації.

Для професійного аналітика фінансова звітність - це не просто таблиця числових значень. Її можна порівняти з «медичною картою» підприємства, де

кожен показник характеризує відповідний «орган» його функціонування: платоспроможність, ділову репутацію, рівень забезпеченості власним капіталом, обсяг доступного майна тощо. Водночас фінансова звітність в Україні формується в умовах жорсткого регламентаційного поля, встановленого державними фіскальними органами. Основні її особливості подано на рисунку 1.1

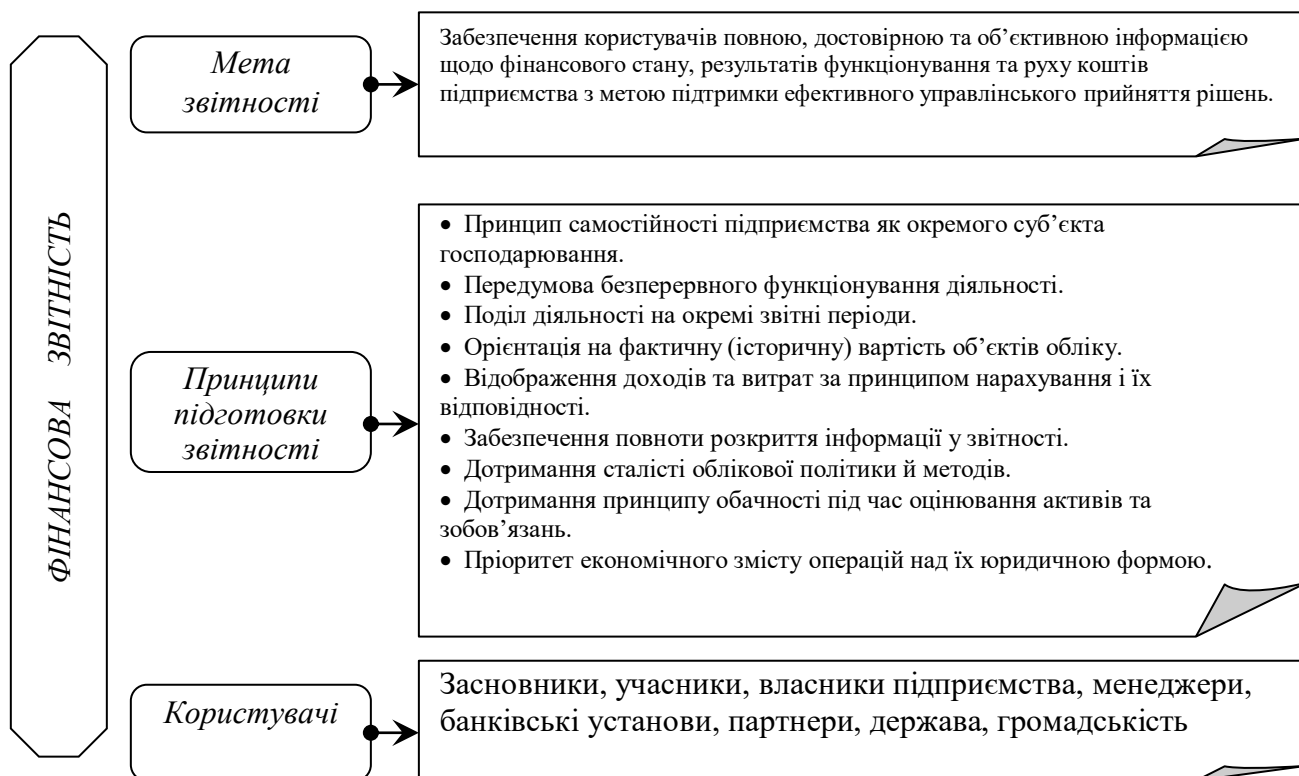

Рис. 1.1. Характерні ознаки фінансової звітності

До фінансової звітності висувається значний перелік вимог, що охоплюють як зміст поданих даних, так і їхню точність, повноту, ступінь деталізації та відповідність установленим стандартам.

Виникає закономірне запитання: хто саме визначає ці вимоги та яким чином формується перелік якісних характеристик звітних форм? У більшості випадків їх диктують основні групи користувачів звітності, адже саме вони потребують певної інформації для ухвалення управлінських, інвестиційних, кредитних чи контролюючих рішень. Таким чином, кожна стаття та кожен показник звіту орієнтується на конкретні інформаційні запити зовнішніх і внутрішніх користувачів.

Взаємозв'язок між потребами користувачів фінансової інформації та якісними характеристиками, яких повинна дотримуватися вітчизняна фінансова звітність, систематизовано й представлено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Вимоги до інформації та їх відповідність якісним характеристикам
фінансової звітності

№ з/п	Вимоги користувачів до інформації	№ з/п	Якісні характеристики фінансової звітності	Середовище формування ознак якості	
				управлінське	облікове
1	Своєчасність	1	Відкритість	+	-
2	Доречність (доцільність)	2	Обґрунтованість (можливість бути перевіреною)	-	+
3	Суттєвість	3	Підзвітність	+	-
		4	Надійність	-	+
4	Достовірність	5	Неупередженість	+	-
		6	Адекватність	-	+
		7	Точність	-	+
		8	Регламентація	+	+
5	Сприйняття (зрозумілість)	9	Прозорість	+	-
6	Цілісність	10	Повнота	+	+
7	Послідовність	11	Передбачуваність	-	+
8	Зіставність (порівнюваність)	12	Взаємоузгодженість	-	+
		13	Однорідність	-	+
		14	Класифікація	-	+
9	Релевантність	15	Репрезентативність	-	+
		16	Придатність	-	+

Кожна форма фінансової звітності виконує окрему функцію та володіє власним аналітичним потенціалом. Тому при виборі конкретного напрямку аналізу важливо розуміти, який саме звіт є найбільш інформативним для відповідної діагностичної процедури. На основі цього можна вибудувати схематичну відповідність між окремими звітними формами та напрямками оцінювання фінансового стану підприємства (див. додаток Д).

Водночас необхідно усвідомлювати, що усунення недоліків фінансової звітності (додаток Е) перебуває виключно у компетенції Міністерства фінансів України. Саме цей орган здатний ініціювати коригування чи модернізацію звітних форм, що дозволило б повністю адаптувати їх до сучасних економічних умов, методологічних вимог та потреб фінансових аналітиків.

1.2. Методика оцінки фінансового стану підприємства в системі інформаційного простору

На сучасному етапі функціонування економіки підприємства змушені працювати в умовах високої нестабільності, що неминуче позначається на результативності їх виробничо-господарської діяльності. Тому стратегія розвитку будь-якого суб'єкта господарювання повинна бути спрямована на підвищення фінансових підсумків роботи, зміцнення стійкості та формування конкурентних переваг. Фінансовий стан підприємства формується під впливом результатів операційних, комерційних і фінансових процесів, а якісне виробництво й успішна реалізація продукції суттєво покращують його фінансову позицію.

Аналіз фінансового стану є одним із ключових етапів підготовки стратегічних рішень щодо вдосконалення діяльності підприємства. Він забезпечує основу для формування фінансової політики в різних сферах — операційній, інвестиційній, фінансовій та звичайній діяльності. Основна мета такого аналізу полягає в отриманні інтегрованих фінансових показників, які відображають рівень прибутковості чи збитковості, зміни у структурі активів і зобов'язань, а також стан розрахунків з кредиторами й дебіторами. Особливо важливою складовою оцінювання фінансового стану є прогнозування — короткострокове та довгострокове, оскільки очікувані параметри розвитку суттєво впливають на ухвалення управлінських рішень [33].

Фінансовий аналіз являє собою комплекс заходів, спрямованих на глибоке вивчення господарських результатів та оцінювання ефективності використання майнових ресурсів і оборотного капіталу. У процесі такого аналізу виявляються внутрішні резерви, неефективні напрями діяльності та потенційні порушення, які можуть впливати на загальні результати підприємства [46].

У межах фінансового аналізу передбачено низку завдань, що забезпечують всебічне оцінювання фінансово-господарського стану підприємства [28, с.10]:

- оцінка ефективності використання майнових ресурсів і оборотних коштів для забезпечення стабільної діяльності підприємства;
- визначення ступеня раціональності використання власного та залученого капіталу і фінансової стійкості;
- аналіз ліквідності та платоспроможності для оцінки фінансового забезпечення поточної діяльності;
- оцінка рівня рентабельності та фінансової стійкості як основи ефективності управління ресурсами;
- визначення конкурентної позиції підприємства на фінансовому ринку;
- ідентифікація факторів, що впливають на фінансовий стан;
- дослідження ділової активності та ринкової позиції підприємства, зокрема на фондовому ринку;
- оцінка дотримання фінансової, кредитної та розрахункової дисципліни;
- розроблення прогнозних моделей фінансового стану та оцінка ймовірності банкрутства.

У процесі аналізу фінансового стану враховується структура активів і пасивів, а також система показників, що відображають ліквідність, стійкість, рентабельність, ділову активність та інші параметри. Конкретний набір показників залежить від мети аналізу, інформаційного забезпечення та специфіки діяльності підприємства [40, с. 78].

Аналітичні висновки є важливим підґрунтям для фінансового планування та довгострокового прогнозування. Інвестори й кредитори активно використовують результати аналізу для оцінки ризиків, формування кредитних умов та ухвалення інвестиційних рішень. Оцінювання фінансового стану є

також невід'ємною частиною загального аналізу господарської діяльності, у межах якого виділяють управлінський та фінансовий аналіз [46].

Наукова література виділяє кілька класифікацій фінансового аналізу [28, с.11]:

За організацією проведення: внутрішній; зовнішній.

За обсягом дослідження: повний; тематичний.

За об'єктом: аналіз окремих операцій; аналіз підрозділів; аналіз підприємства в цілому.

За періодом: попередній; поточний (оперативний); прогнозний.

За регулярністю: періодичний; разовий.

Зовнішній аналіз ґрунтується переважно на даних фінансової звітності і носить оглядовий характер, даючи змогу стороннім користувачам оцінити діяльність підприємства на основі відкритої інформації [5, с. 22–23].

Внутрішній аналіз, на відміну від зовнішнього, здійснюється силами підприємства і базується на розширеній інформаційній базі, що включає оперативні та внутрішні дані [6].

Повний аналіз охоплює всі сфери фінансової діяльності підприємства, тоді як тематичний зосереджується на окремих аспектах - ефективності використання активів, оборотності, джерелах фінансування, платоспроможності тощо [6].

Аналіз фінансових операцій включає оцінку інвестицій, ефективності залучених кредитів, результативності модернізації обладнання та інших окремих фінансових процесів.

Попередній аналіз проводиться перед здійсненням певних операцій (наприклад, перед отриманням кредиту).

Поточний аналіз передбачає контроль виконання фінансових планів у короткостроковому режимі.

Прогнозний аналіз спрямований на оцінювання майбутніх тенденцій розвитку фінансового стану підприємства.

Періодичний аналіз проводиться регулярно - щороку, щокварталу чи щомісяця, а разовий - лише у разі виникнення окремих потреб, наприклад під час оптимізації структури інвестиційного портфеля [6].

Усі комерційні підприємства мають використовувати інструменти фінансового аналізу для формування стабільного фінансового стану, ефективного управління активами й пасивами та створення позитивного іміджу [27, с.469].

Для глибокої оцінки фінансової позиції підприємства застосовують різноманітні методи - як формалізовані, так і неформалізовані.

Неформалізовані методи ґрунтуються на логічних підходах і включають експертні оцінки, сценарний аналіз, морфологічні таблиці, порівняння тощо.

Формалізовані методи використовують математичні залежності — метод відсоткових чисел, підстановок, арифметичних різниць.

Також розрізняють якісні та кількісні методи, що відповідають за текстову інтерпретацію або числове моделювання впливу факторів на фінансові показники [29].

У фінансовому аналізі застосовують три групи моделей:

Дескриптивні - описують поточний фінансовий стан на основі звітності [43, с.149].

Предиктивні - прогнозують майбутній стан, включаючи точки безбитковості, прогнозні баланси тощо [2].

Нормативні - порівнюють фактичні показники з нормативами та стандартами [24, с.359].

Основні прийоми аналізу включають [33]: горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; трендовий аналіз; аналіз коефіцієнтів; порівняльний аналіз; факторний аналіз.

Для аналізу використовують різні джерела інформації: фінансову звітність, статистичні дані, бухгалтерські записи, первинні документи, експертні оцінки.

Фінансовий стан підприємства є інтегрованою характеристикою результатів операційної, комерційної та фінансової діяльності. Його аналіз дає змогу оцінити рівень ефективності управління ресурсами, визначити конкурентоспроможність підприємства та окреслити ризики партнерських відносин. Використання різних методів і прийомів аналізу забезпечує формування обґрунтованих висновків і створює основу для розробки стратегії фінансового розвитку.

Висновки до розділу 1

Дослідження теоретичних і методичних підходів до формування інформаційного простору, необхідного для оцінювання фінансового стану підприємства, дає можливість сформулювати такі узагальнення:

1. На основі аналізу існуючих трактувань у науковій літературі та з урахуванням ключових особливостей цієї економічної категорії фінансовий стан підприємства можна визначити як інтегральну характеристику його діяльності. Він відображає ступінь забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, раціональність їх розміщення, рівень ефективності використання та здатність підприємства до стабільної роботи в умовах внутрішніх і зовнішніх впливів. Фінансовий стан є результатом сукупного впливу багатьох факторів і визначається системою кількісних показників, що характеризують обсяг, структуру, рух, залучення та використання фінансових ресурсів, а також загальну результативність фінансово-господарської діяльності.

Досягнення стійкого фінансового стану ґрунтується на достатньому рівні власного капіталу, рентабельності з урахуванням допустимих меж фінансових та операційних ризиків, оптимальній ліквідності, стабільному прибутку та можливості залучати позикові кошти. Забезпечення підприємства необхідними ресурсами й їх обґрунтоване використання створюють передумови для поліпшення виробничо-господарських показників, підвищення продуктивності

праці, ефективності ресурсного забезпечення і впровадження інноваційних технологій.

2. Фінансовий стан підприємства є ключовим індикатором якості його функціонування і результатом управління всіма фінансовими потоками та відносинами. Він визначає, наскільки ефективно підприємство використовує наявні ресурси, і демонструє рівень взаємозв'язку між операційною, комерційною та фінансовою діяльністю. У процесі його оцінювання визначаються не лише показники ліквідності, платоспроможності, стійкості та рентабельності, а й здатність підприємства підтримувати конкурентні позиції, виконувати зобов'язання перед партнерами та мінімізувати ризики взаємодії з контрагентами.

Методичний інструментарій фінансового аналізу включає широкий спектр підходів і процедур, що забезпечують можливість отримувати обґрунтовані висновки про реальний фінансовий стан підприємства. Результати такого аналізу дозволяють формувати ефективні управлінські рішення, розробляти стратегії фінансового розвитку, підвищувати стабільність і стійкість бізнесу та виявляти шляхи оптимізації використання фінансових ресурсів.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПП «ЕМІЛІ-ТРЕЙД»

2.1. Загальний аналіз фінансової звітності в системі управління ПП «Емілі-Трейд»

Метою проведення загального аналізу фінансової звітності є визначення загальної картини фінансового стану підприємства шляхом дослідження структури та динаміки його активів і джерел їх формування. Такий аналіз виконує ознайомчу функцію і має попередній характер, оскільки сам по собі не дає можливості сформувати остаточну оцінку фінансового стану без використання системи спеціальних аналітичних коефіцієнтів і розрахункових показників.

Фінансовий аналіз часто називають аналізом балансу, адже здатність правильно інтерпретувати його статті дозволяє отримати ключову інформацію про фінансове становище підприємства, визначити ступінь забезпечення власними оборотними засобами та сформувати первинну оцінку рівня фінансової стійкості.

Для оцінювання загального фінансового стану ПП «Емілі-Трейд» (далі — Підприємство) було проаналізовано зміну обсягів і структури активів та пасивів за 2022–2024 роки (додатки Ж та З).

Дані додатку Ж свідчать, що загальна вартість активів у 2024 році зросла на 8473 тис. грн, або на 11,7 % порівняно з 2023 роком. Це можна розглядати як позитивну тенденцію, оскільки зростання активів відображає зміцнення економічного потенціалу підприємства. Таке збільшення зумовлене двома протилежними змінами: скороченням необоротних активів на 1068 тис. грн (–5,0 %) та суттєвим приростом оборотних активів на 9541 тис. грн (+18,8 %).

У 2022–2024 роках підприємство не мало активів, утримуваних для продажу, або груп вибуття. Основну частку активів у 2024 році формували оборотні активи — 74,82 %, що є позитивним, оскільки свідчить про високу мобільність ресурсів. Питома вага необоротних активів становила 25,18 % і зменшилася на 4,44 відсоткових пункти порівняно з попереднім роком (рис. 2.1).

Скорочення необоротних активів відбулося переважно через зменшення вартості основних засобів на 1068 тис. грн, або на 5,7 %. Обсяг нематеріальних активів протягом 2022–2024 років залишався незмінним - 27 тис. грн. Незавершені капітальні інвестиції спостерігалися лише у 2022 році (14817 тис. грн), а у 2023–2024 роках були відсутні. Паралельно з цим оборотні активи у 2024 році продемонстрували значне зростання, що пояснюється: збільшенням дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги на 5775 тис. грн (+16,1 %); приростом виданих авансів на 3701 тис. грн (+52,1 %); збільшенням іншої поточної дебіторської заборгованості на 700 тис. грн (+34,8 %); зростанням грошових коштів та їх еквівалентів на 233,3 тис. грн (+15,0 %).

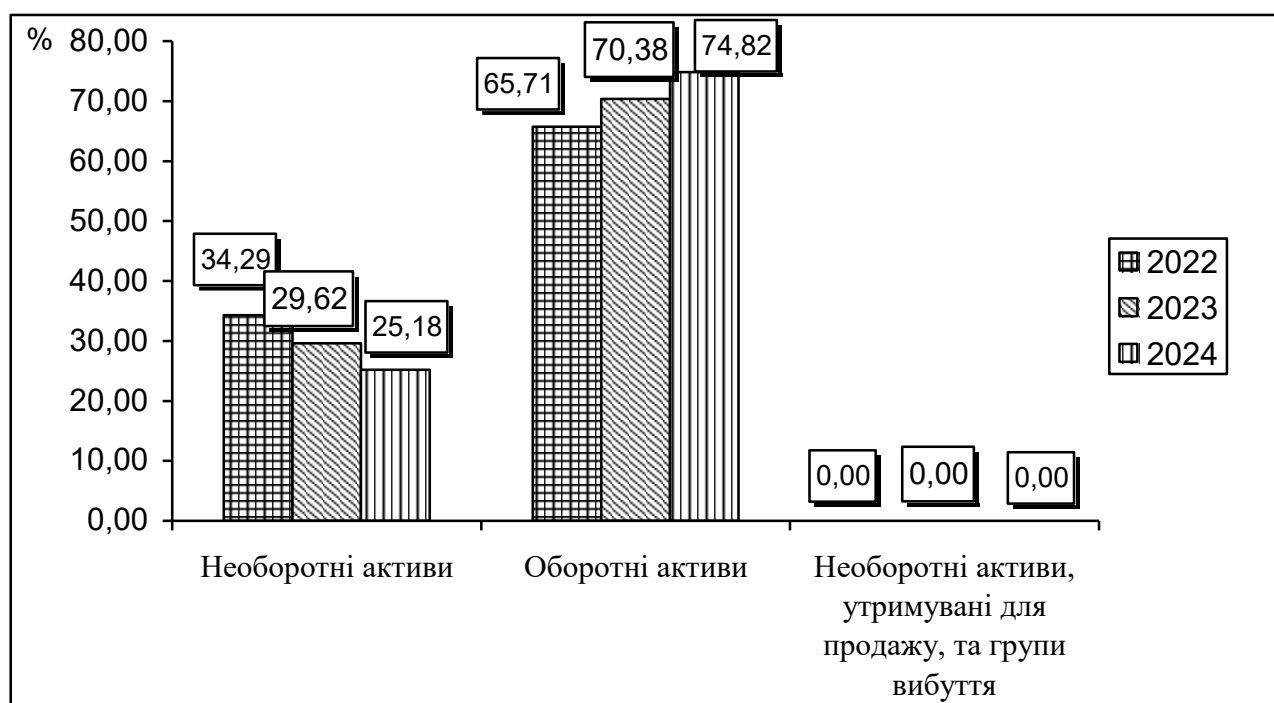

Рис. 2.1. Структура майна ПП «Емілі-Трейд» за 2022-2024 роки

У 2024 році спостерігається скорочення окремих елементів оборотних і необоротних активів: обсяг запасів зменшився на 612 тис. грн, що становить 38,5 %, а вартість інших необоротних активів - на 275 тис. грн або 13,7 %.

У структурі оборотних активів найбільшу частку займає дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги - 51,60 %, і її частка збільшилась на 1,95%. Загальна динаміка за 2022–2024 роки свідчить про систематичне зменшення необоротних активів та активне нарощування оборотних. Важливо зазначити, що саме оборотні активи зростають значно швидшими темпами та

формують більшу частину майна підприємства, ніж необоротні. Це означає, що Підприємство спрямовує ресурси переважно в ліквідні активи, які здатні швидко трансформуватися у грошовий потік.

Згідно з даними додатку 3, у 2023 році загальний обсяг джерел формування активів (пасивів) збільшився на 7975 тис. грн, або на 12,4 %, а у 2024 році - ще на 8473 тис. грн, що відповідає приросту на 11,7 %. Така позитивна динаміка сформувалася насамперед завдяки значному зростанню власного капіталу на 10548 тис. грн (+20,3 %). Одночасно спостерігається зниження довгострокових зобов'язань на 2042 тис. грн (-96,8 %) та скорочення поточних зобов'язань на 33 тис. грн (-0,2 %).

У структурі джерел фінансування у 2024 році домінує власний капітал, частка якого становить 77,60 % (рис. 2.2), що на 5,51 відсоткових пунктів більше, ніж у попередньому році. Низька частка позикових ресурсів у 2023 році - лише 22,32 % - є позитивною характеристикою, оскільки свідчить про помірну фінансову залежність підприємства від зовнішніх кредиторів.

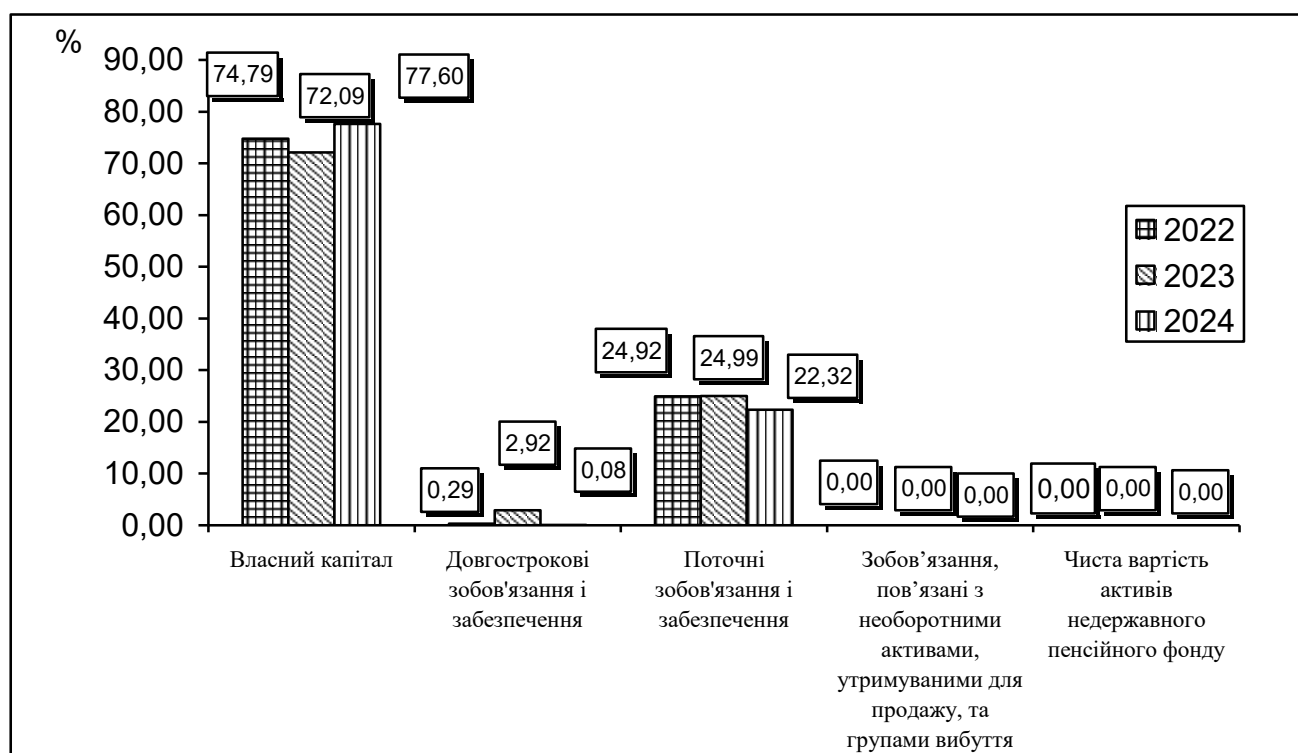

Рис. 2.2. Структура джерел формування майна ПП «Емілі-Трейд» за 2022-2024 роки

Зростання власного капіталу у 2024 році було забезпечене насамперед істотним збільшенням нерозподіленого прибутку - на 10548 тис. грн, що становить 52,5 %. Інші складові власного капіталу - зареєстрований та додатковий капітал - залишилися на рівні попередніх років і становили відповідно 14838 тис. грн та 17064 тис. грн. Найвагомішою частиною власного капіталу у 2024 році став нерозподілений прибуток, частка якого досягла 38,02 %.

Довгострокові зобов'язання у 2024 році практично зникли, скоротившись на 96,8 % у порівнянні з 2023 роком, що зумовлено повним погашенням довгострокових банківських позик.

Поточні зобов'язання також демонстрували тенденцію до зменшення. Найсуттєвіші зміни відбулися у таких статтях: кредиторська заборгованість за товари, роботи й послуги знизилася на 187 тис. грн (-43,2 %); розрахунки зі страхуванням - на 35 тис. грн (-16,2 %); заборгованість із заробітної плати - на 111 тис. грн (-11,1 %); видані аванси - на 612 тис. грн (-4,3 %); розрахунки з учасниками - на 83 тис. грн (-5,9 %).

Водночас негативним фактором є різке зростання заборгованості перед бюджетом - на 985 тис. грн, що становить +122,5 %. Це свідчить про ускладнення розрахунків із державою.

У структурі поточних зобов'язань найбільшу частку займають аванси, отримані від покупців - 16,82 %. Їхня питома вага у 2024 році скоротилася на аналогічну величину (-16,82 %). Загалом за 2022–2024 роки спостерігається стійка тенденція зростання власного капіталу.

Найвищий рівень поточних зобов'язань було зафіксовано у 2023 році - 18025 тис. грн. Зобов'язання, пов'язані з активами, утримуваними для продажу, а також чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду в аналізованому періоді відсутні.

Загальне збільшення валюти балансу оцінюється позитивно, оскільки відображає приріст економічного потенціалу підприємства. Додатковою

позитивною ознакою є випередження темпів зростання виручки (119,8 %) порівняно з темпами зростання валюти балансу (111,7 %) - різниця становить 8,1 %, що свідчить про більш ефективне використання активів у основній діяльності.

Позитивною тенденцією є також перевищення темпів приросту активів загалом (111,7 %) над темпами приросту необоротних активів (95,0 %) на 16,7 %. Не менш важливим є домінування власного капіталу у структурі фінансування - 77,60 % у 2024 році проти 22,32 % позикових коштів, що дає різницю у 55,28 в.п.

Темпи приросту власних коштів у 2024 році (120,3 %) також перевищили приріст позикових (99,8 %) на 20,5 %. Це свідчить про орієнтацію підприємства на самофінансування та зниження залежності від зовнішніх кредиторів. Підприємство протягом 2022–2024 років стабільно забезпечене власними оборотними коштами, що також є позитивною ознакою.

Оцінюючи структуру джерел формування майна (додаток И), бачимо, що власні оборотні кошти у 2024 році зросли на 11616 тис. грн проти 2023 року. У попередньому періоді - 2023 році - приріст становив 4650 тис. грн, тобто був значно меншим.

Загальна вартість активів зросла у 2024 році на 8473 тис. грн, що стало можливим завдяки: збільшенню власних коштів на 10548 тис. грн; скороченню позикових ресурсів на 2075 тис. грн.

Це призвело до зростання питомої ваги власного капіталу на 5,51 % та одночасного скорочення питомої ваги позикових коштів на 22,98 %. У результаті підприємство стає фінансово незалежнішим, а структура капіталу демонструє високу стійкість.

Поміж позикових ресурсів найбільшу частку займають поточні зобов'язання. Хоча їх загальна сума у 2024 році зменшилася на 33 тис. грн, їхня

частка у структурі позикового капіталу зросла на 10,10 %, що вказує на певну зміну структури короткострокових фінансових джерел.

Динаміка оборотності оборотних активів (додаток К) показує, що у 2023 році тривалість одного оберту збільшилася на 15 днів, що спричинило:

- зменшення коефіцієнта оборотності на 2,9 оберти;
- збільшення коефіцієнта завантаження оборотних коштів на 4,14 коп.

На зміну оборотності вплинули:

- збільшення обсягу виручки у 2024 році на 14033 тис. грн;
- приріст середнього залишку оборотних активів на 9541 тис. грн.

Уповільнення оборотності на 6 днів призвело до додаткової потреби у фінансових ресурсах у сумі 1800 тис. грн. Це негативне явище, адже сповільнення обороту «заморожує» кошти, які могли б бути спрямовані на розвиток діяльності. Отже, Підприємству необхідно підвищити ефективність використання оборотних активів. Неоптимальне управління ними є головною причиною збільшення потреби в обігових коштах.

Фінальна стадія аналізу - рентабельність

Останнім етапом загального аналізу є оцінка рентабельності активів (додаток Л). Чим вищий рівень цих показників, тим більш прибутково працюють оборотні та необоротні активи підприємства.

Дані додатку Л дозволяють зробити однозначний висновок: у 2023 році активи підприємства використовувалися неефективно, як загалом, так і в розрізі окремих груп. Проте у 2024 році ситуація значно покращилася:

- рентабельність загальних активів зросла на 6,8 %;
- рентабельність активів, сформованих власним капіталом, — на 8,0 %;
- рентабельність оборотних активів — на 8,4 %;
- рентабельність необоротних активів — на 31,7 % (рис. 2.3).

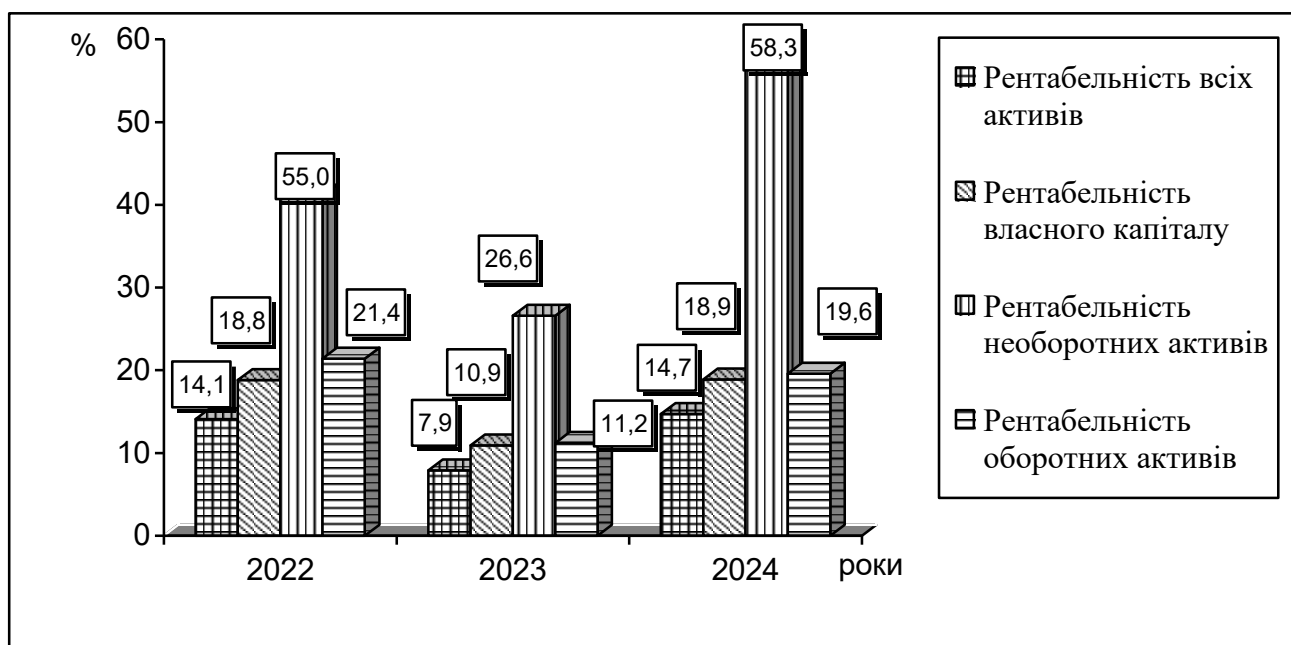

Рис. 2.3. Динаміка показників рентабельності ПП «Емілі-Трейд» за 2022-2024 роки

Для виявлення факторів, що впливають на рівень рентабельності активів та визначають ефективність управління ними, застосовується інтегральна Дюпонівська система аналізу. Ця концепція дозволяє розкласти показник рентабельності активів на окремі складові та оцінити, які саме елементи фінансово-господарської діяльності формують його зміну. Використання даної моделі дає змогу виявити причини зниження прибутковості активів та визначити потенційні напрямки пошуку резервів для її підвищення (додаток М).

Згідно з результатами діагностики у 2024 році, підвищення рентабельності активів було зумовлене одночасним зростанням рентабельності товарообороту та збільшенням оборотності активів. У майбутньому Підприємству доцільно здійснити активні управлінські заходи, спрямовані на подальше зростання та стабілізацію маржинальності товарообороту, зокрема шляхом оптимізації асортиментної політики, удосконалення цінової та маркетингової стратегії, а також упровадження режиму економії у сфері поточних витрат.

Узагальнюючи результати аналізу за 2022–2024 роки, можна стверджувати, що Підприємство не повністю використовувало потенціал своїх активів, попри їх стабільне зростання. Разом із тим позитивним сигналом є випереджаюче зростання фінансових результатів - темпи приросту прибутку виявилися вищими за темпи приросту активів, що свідчить про підвищення ефективності діяльності ПП «Емілі-Трейд».

Протягом 2024 року рентабельність активів у цілому та в розрізі окремих їх видів суттєво зросла. Інтегральний аналіз підтвердив раціональніше та результативніше використання активів у порівнянні з 2023 роком, тоді як у 2023 році, відносно 2022-го, спостерігалось зворотне - активи використовувалися недостатньо ефективно.

На нашу думку, доцільно використовувати «Модель Дюпона» як основу для побудови комп'ютерних імітаційних моделей (наприклад, на базі Excel). Її застосування дозволить Підприємству в процесі планово-аналітичної роботи оперативно оцінювати, як різні управлінські рішення або зміни у господарсько-фінансовій діяльності впливають на рентабельність активів. Це, у свою чергу, сприятиме більш обґрунтованому управлінню активами та підвищенню ефективності їх використання.

2.2. Комплексна оцінка фінансового стану ПП «Емілі-Трейд»

Комплексна оцінка фінансового стану ПП «Емілі-Трейд» починається з аналізу ключових показників його діяльності, наведених у додатку Н.

Відповідно до наявних даних, чистий дохід від реалізації у 2024 році демонструє помітне зростання - на 14033 тис. грн (14,9 %) порівняно з 2023 роком та на 17854 тис. грн (19,8 %) у порівнянні з 2022 роком. Водночас собівартість реалізованої продукції підвищилася:

- у 2024 році - на 5984 тис. грн (7,2 %) порівняно з попереднім роком;
- у порівнянні з 2022 роком - на 12957 тис. грн (17,1 %).

Валовий прибуток зріс найдинамічніше: на 8049 тис. грн (71,5 %) відносно 2023 року та на 4897 тис. грн (34,0 %) порівняно з 2022 роком. Позитивною ознакою є також збільшення інших операційних доходів на 299 тис. грн (13,8 %).

Водночас адміністративні витрати та інші операційні витрати у 2024 році також підвищилися - на 642 тис. грн (16,6 %) і 319 тис. грн (13,3 %) відповідно. Проте витрати на збут продемонстрували значне скорочення:

- на 118 тис. грн (-77,1 %) у порівнянні з 2023 роком;
- на 74 тис. грн (-67,9 %) відносно 2022 року.

Фінансові витрати також мають стійку тенденцію до зменшення:

- на 4 тис. грн (-4,5 %) відносно 2023 року;
- на 64 тис. грн (-43,2 %) у порівнянні з 2022 роком.

Податок на прибуток у 2024 році збільшився на 1350 тис. грн (108,2 %), а порівняно з 2022 роком - на 611 тис. грн (30,7 %).

Результатом діяльності став чистий фінансовий результат у розмірі 11834 тис. грн, що перевищує показник 2023 року на 6159 тис. грн (108,5 %). У порівнянні з 2022 роком приріст становить 2791 тис. грн (30,9 %). Отже, найвищих показників ефективності ПП «Емілі-Трейд» досягло саме у 2024 році.

Аналіз ліквідності (додаток П) показує, що у 2022–2024 роках підприємство відчувало дефіцит найбільш ліквідних активів, що означає обмежену здатність швидко погашати найтерміновіші зобов'язання. Водночас найкращий рівень ліквідності спостерігався на 31.12.2024 р., що свідчить про певне поліпшення ситуації.

Розраховані коефіцієнти фінансової стійкості (додаток Р) показують, що практично всі вони перебувають у межах рекомендованих значень протягом 2022–2024 років. Дещо нижчими від оптимальних залишаються показники фінансової стабільності та фінансової залежності. Проте в динаміці спостерігається їхнє послідовне зростання, що є позитивною характеристикою фінансового стану.

Тип фінансової стійкості (додаток С) підтверджує наявність абсолютної фінансової стійкості, оскільки власні оборотні кошти повністю покривають обсяг основних джерел формування запасів. У 2024 році їх розмір становив 42251 тис. грн. Надалі підприємству доцільно підвищувати ефективність використання позикових ресурсів, поєднуючи їх із власними в оптимальних пропорціях.

Таким чином, у 2022–2024 роках ПП «Емілі-Трейд» демонструвало абсолютний тип фінансової стійкості - протягом усього періоду підприємство мало достатньо власних оборотних коштів для повного забезпечення запасів (рис. 2.4).

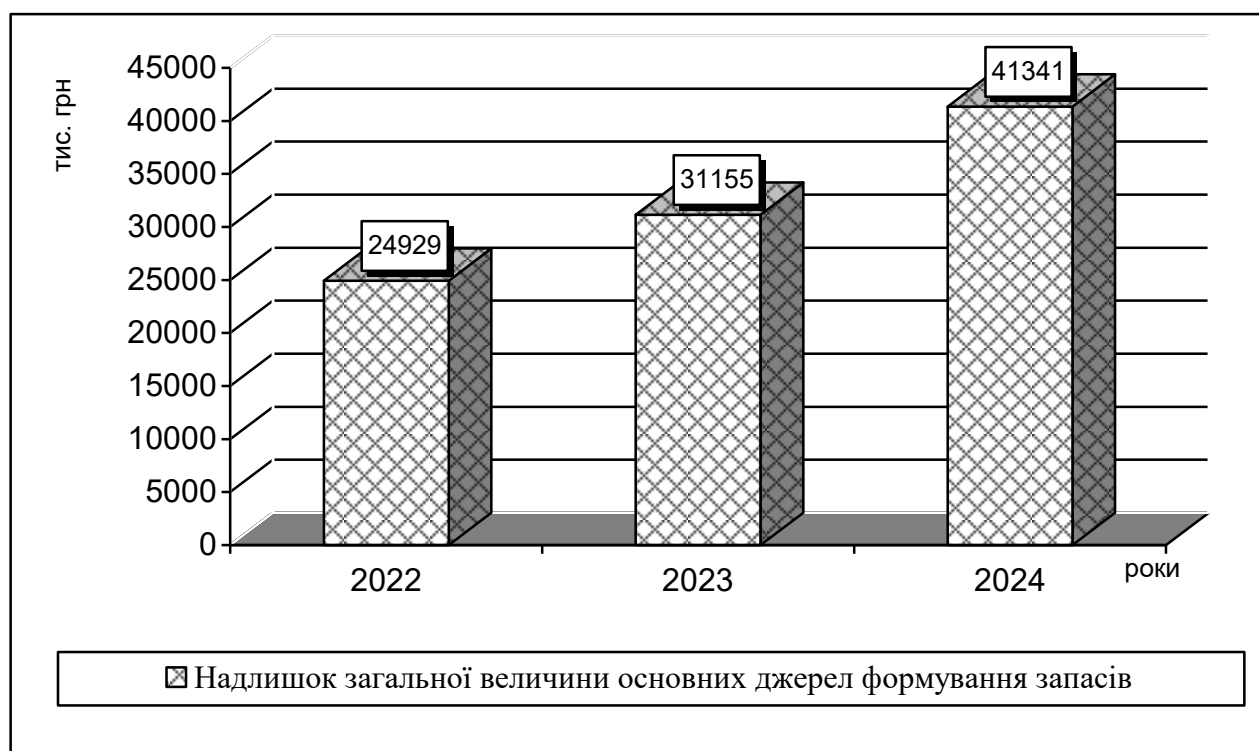

Рис. 2.4. Динаміка загальної величини джерел формування запасів
ПП «Емілі-Трейд» за 2022-2024 роки

Отримавши у 2024 році надлишок власних оборотних коштів у сумі 41274 тис. грн, Підприємство значно зміцнило свою фінансову базу. Важливо зазначити, що цей надлишок сформувався саме завдяки приросту власних ресурсів, а не залученню зовнішнього капіталу. Аналогічно позитивною є

ситуація й у 2023 році, коли власні оборотні кошти збільшилися на 31155 тис. грн порівняно з 2022 роком. Це суттєво підвищило загальний рівень фінансової стійкості, яка в аналізованому періоді залишалася абсолютною.

Для подальшого зміцнення фінансової стійкості підприємству доцільно й надалі нарощувати власний капітал, забезпечуючи фінансування більшої частини діяльності за рахунок внутрішніх ресурсів. Водночас і раціональне використання позикового капіталу може давати позитивний ефект, оскільки у багатьох випадках він забезпечує вищу віддачу, ніж власні кошти, за умови оптимального співвідношення та контролю за вартістю залучення.

Аналізуючи систему показників фінансової стійкості за 2022–2024 роки, можна зробити висновок, що підприємство перебувало у стійкому фінансовому становищі протягом усього періоду, хоча саме 2023 рік виявився найслабшим за якістю цих показників.

Коефіцієнт автономії у 2024 році зростає до 0,776 п., перевищуючи нормативне значення на 0,276 п., що свідчить про послаблення залежності підприємства від зовнішнього фінансування. Відповідно його обернений показник - коефіцієнт фінансової залежності - зменшився до 1,178 п. (–0,098 п. у динаміці), що підтверджує підвищення рівня фінансової незалежності.

Позитивну тенденцію демонструє й коефіцієнт маневреності власних джерел: частина власного капіталу у формі оборотних ресурсів є достатньою для забезпечення гнучкості фінансової політики. Коефіцієнт маневреності робочого капіталу також має високі значення - 0,675 п. при нормативі $> 0,1$ п., що засвідчує добру мобільність використання капіталу.

Коефіцієнт фінансової стабільності у 2024 році зріс до 0,777 п. (порівняно з 2023 роком +0,027 п.), що вказує на зміцнення фінансової рівноваги, хоча показник дещо нижчий за оптимальний ($> 0,85$). Одночасно збільшився коефіцієнт співвідношення власного й залученого капіталу - до 3,464 п. (+0,881 п.), що характеризує підвищення фінансової незалежності.

Концентрація позикового капіталу зменшилася до 0,224 п. при нормативі $<0,5$. Це означає, що підприємство використовує позикові кошти у допустимих межах, і за умови їх раціонального залучення вони можуть забезпечити значну економічну віддачу. Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом також має позитивну динаміку - його приріст у 2024 році порівняно з 2023 роком становив 23,967 п., що є свідченням посилення самофінансування оборотних активів.

Попри загалом абсолютний фінансовий стан, підприємство має одну суттєву проблему - нестачу найбільш ліквідних коштів, що проявляється у занижених значеннях коефіцієнтів, пов'язаних з короткостроковою платоспроможністю. Це означає, що управлінському персоналу необхідно розробити заходи щодо оптимізації структури грошових ресурсів.

Наступним етапом оцінки фінансового стану є аналіз ліквідності. За 2022–2024 роки фактичні значення ліквідності балансу відхилялися від умов абсолютної ліквідності. Так, станом на 31.12.2024 р.:

- найбільш ліквідні активи (A1) менші, ніж негайні зобов'язання (П1) - нестача становила 16201 тис. грн;
- швидкоореалізовувані активи (A2) перевищували короткострокові зобов'язання (П2) на 56839 тис. грн (у 2023 році - на 46938 тис. грн);
- повільно реалізовувані активи (A3) також були більшими за довгострокові зобов'язання: у 2024 році - на 1613 тис. грн, у 2023 році - на 164 тис. грн;
- важкоореалізовувані активи (A4) були меншими за постійні пасиви на 30635 тис. грн у 2024 році (у 2023 році зменшення становило 42251 тис. грн).

Загалом на 31.12.2024 р. виконуються такі співвідношення:

$A1 < П1$; $A2 > П2$; $A3 > П3$; $A4 < П4$, що відрізняється від класичної схеми абсолютної ліквідності. Найбільшу частку в структурі активів мають

швидкорезалізовувані ресурси, тоді як у пасивах домінують постійні зобов'язання.

Основною перешкодою досягнення абсолютної ліквідності є саме недостатній обсяг найбільш ліквідних активів, необхідних для покриття термінових зобов'язань - кредиторської заборгованості та поточних платежів. Тому об'єктивніші висновки щодо ліквідності варто формувати на основі відносних показників (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка відносних показників ліквідності ПП «Емілі-Трейд»
за 2022-2024 роки

Показник	Роки			Нормативні значення	Відхилення, (+;-)		
	2022	2023	2024		2023/ 2022	2024/ 2023	2024/ 2022
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,149	0,086	0,100	0,2-0,25	-0,063	0,014	-0,049
2. Проміжний коефіцієнт ліквідності	2,522	2,690	3,259	0,7-0,75	0,168	0,569	0,737
3. Коефіцієнт покриття	2,637	2,817	3,352	> 1-2	0,180	0,535	0,715
4. Чистий оборотний капітал, тис. грн.	26170	32744	42318	> 0	6574	9574	16148

Дані таблиці 2.1 свідчать, що коефіцієнт абсолютної ліквідності на кінець 2023 року становив 0,086 п., а за підсумками 2024 року зріс до 0,100 п. При нормативному інтервалі 0,20–0,25 його значення залишаються нижчими за оптимальні, хоча зростання на 0,014 п. (1,4 %) у 2024 році є позитивною тенденцією. Така ситуація означає, що підприємство все ще не має достатнього обсягу найбільш ліквідних активів для негайного погашення короткострокових зобов'язань.

Проміжний коефіцієнт ліквідності демонструє значно кращу динаміку: з 2,690 п. на кінець 2023 року він підвищився до 3,259 п. на кінець 2024 року, що при нормативі 0,70–0,75 є доволі високим показником. Зростання на 0,569 п.

(56,9 %) свідчить про достатній обсяг ліквідних активів та дебіторської заборгованості для покриття поточних зобов'язань.

Коефіцієнт покриття у 2024 році становив 3,352 п., що перевищує норматив ($>1-2$), і порівняно з 2023 роком збільшився на 0,535 п. (53,5 %). Це підтверджує, що поточні активи підприємства значною мірою перекривають його короткострокові зобов'язання, що забезпечує безперебійну платоспроможність та можливість своєчасного здійснення розрахунків.

Позитивним фактором є зростання чистого оборотного капіталу, який у 2024 році перевищив рівень 2023 року на 9574 тис. грн. Наявність цього показника свідчить про сформований резерв ліквідності, який підприємство може спрямовувати на фінансування операційної діяльності.

Загалом, поточні активи повністю покривають короткотермінові пасиви, що характеризує фінансове становище як достатньо стабільне. Проте для забезпечення нормального рівня платоспроможності керівництву необхідно збільшити частку найбільш ліквідних активів, аби підприємство могло погашати всі короткострокові борги негайно, без попереднього перетворення інших активів на грошові кошти. Найвищі значення показників ліквідності спостерігалися саме у 2024 році, тоді як у 2023 році відбулося певне погіршення.

Фінансова стійкість торговельного підприємства визначається як у контексті стратегічного розвитку, так і з позиції вирішення тактичних завдань. До останніх належать забезпечення достатності фінансових ресурсів для покриття витрат операційної діяльності, формування оптимального обсягу виробничих запасів та фінансування витрат обігу. Фактично тактична стійкість означає, що підприємство володіє достатніми внутрішніми й зовнішніми джерелами для підтримання безперервного господарського процесу.

Для оцінки позиції Підприємства у матриці фінансової рівноваги необхідно розрахувати спеціальні фінансові показники за алгоритмом, наведеним у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Алгоритм визначення узагальнюючих показників результату діяльності

ПП «Емілі-Трейд» за 2024 рік

№ з/п	Показники	Форма № 3 "Звіт про рух грошових коштів"
		Сума, тис. грн.
1.	Чистий рух коштів від операційної діяльності	2979
2.	Сплачені відсотки	0,0
3.	Сплачений податок на прибуток	2620
4.	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-1035
5.	Результат господарської діяльності (ряд. 1 + ряд. 2 + ряд. 3 + ряд. 4)	+4564
6.	Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-1711
7.	Результат фінансової діяльності (ряд. 6 – ряд. 2 – ряд. 3)	+909
8.	Результат фінансово-господарської діяльності (ряд. 5 + ряд. 7)	+5473

Матриця фінансової рівноваги була створена представниками французької школи фінансового менеджменту - Ж. Франшоном та І. Романе - і набула подальшого розвитку в роботах українських науковців, зокрема А.А. Мазаракі та Л.О. Лігоненко. Оцінювання здійснюється залежно від показників результату господарської діяльності та результату фінансової діяльності. Матриця фінансової рівноваги представлена графічно на рисунку 2.5.

	РФД<0 (гальмування)	РФД=0 (стабілізація)	РФД>0 (прискорення)
РГД>0 уповільнення зростання	1. РФГД=0	4. РФГД>0	6. РФГД>>0
РГД=0 оптимальне значення	7. РФГД<0	2. РФГД=0	5. РФГД>0
РГД<0 форсоване зростання	9. РФГД<<0	8. РФГД<0	3. РФГД=0

Рис. 2.5. Матриця фінансової рівноваги підприємства

Квадранти 1, 2 та 3 матриці відображають стани фінансової рівноваги підприємства. Зони 7, 8 і 9 характеризують ситуації дефіциту ліквідних коштів, тоді як квадранти 4, 5 і 6 демонструють сценарії фінансового успіху й приросту ліквідності.

Як видно з побудованої матриці, кожен із цих станів - рівновага, успіх або дефіцит - зумовлений конкретним поєднанням результатів господарської діяльності та результатів фінансової діяльності.

За результатами розрахунків ПП «Емілі-Трейд» потрапляє у квадрант 4 - «Рантьє» ($РГД > 0$, $РФД = 0$, $РГФД > 0$). Такий фінансовий стан свідчить, що темпи зростання операційної діяльності є достатніми для підтримання стабільного розвитку підприємства. Заборгованість не збільшується, хоча для цього існують економічні можливості. Формування вільних фінансових ресурсів повністю залежить від операційної прибутковості.

Перебування у зоні «Рантьє» означає, що підприємство має потенціал спрямовувати частину фінансових ресурсів на соціальні видатки або розміщувати капітал в альтернативних напрямках, зокрема у фінансові інструменти. Перспективи подальшого розвитку - сприятливі. У разі необхідності підприємство здатне збільшити частку залучених ресурсів та використати можливості фінансового важеля.

Водночас, якщо зростання масштабів діяльності не передбачається, основним завданням управлінців стає забезпечення ефективного інвестування вільних власних ресурсів, щоб уникнути втрати потенційного прибутку та забезпечити подальше зростання вартості капіталу.

Висновки до розділу 2

Результати проведеної оцінки фінансового стану ПП «Емілі-Трейд» дають змогу сформулювати такі узагальнені висновки.

1. Комплексний аналіз показав, що вартість активів підприємства у 2024 році зросла на 8473 тис. грн, або на 11,7 % порівняно з 2023 роком. Це свідчить про розширення економічного потенціалу та зростання фінансових можливостей Підприємства. Позитивною ознакою є також випередження

темрів приросту загальних активів над темпами приросту необоротних активів на 16,7 %, що вказує на підвищення частки ліквідного майна.

Структура капіталу також зазнала покращення: частка власного капіталу перевищує частку позикових ресурсів на 55,28 %, що підсилює фінансову незалежність Підприємства. Показники рентабельності активів демонструють їх більш ефективне використання у 2024 році порівняно з попереднім періодом. Проведений інтегральний аналіз за моделлю Дюпона підтвердив, що саме скорочення витрат та зростання оборотності активів стали ключовими факторами поліпшення результатів.

2. Аналіз засвідчив, що протягом 2022–2024 років Підприємство зберігало абсолютно стійкий фінансовий стан. Власних оборотних коштів було цілком достатньо для забезпечення потреб у формуванні запасів, а отже, необхідності в залученні коротко- чи довгострокових позикових ресурсів не виникало.

Максимальний обсяг прибутку за аналізований період отримано у 2024 році - чистий фінансовий результат склав 11834 тис. грн, що на 6159 тис. грн більше, ніж у 2023 році. За потреби підприємство може збільшити рівень залученої заборгованості та використати ефект фінансового важеля. Якщо ж розширення діяльності не планується, першочерговим завданням стане ефективне розміщення вільного капіталу для отримання додаткового доходу.

Для подальшого зміцнення фінансових позицій підприємству доцільно:

Оптимізувати розмір оборотних активів, оскільки всі економічні ресурси підприємство використовує на платній основі. Зменшення надлишкових оборотних коштів дасть можливість скоротити витрати на їх обслуговування.

Підтримувати раціональну структуру оборотних активів, забезпечуючи збалансоване співвідношення між товарними запасами, дебіторською заборгованістю та грошовими коштами. Це підвищить ефективність їх використання.

Розширювати ринки збуту, що дозволить прискорити оборотність оборотних активів, підвищити обсяги реалізації та вивільнити додаткові грошові потоки для подальшого фінансування розвитку.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Інформаційне та методичне забезпечення фінансового стану підприємства та напрями його вдосконалення

У сучасній українській фінансово-аналітичній науці питання розвитку інформаційного та методичного забезпечення аналізу фінансового стану підприємств розглядається у значній кількості наукових праць. У цих дослідженнях розкрито методологічні основи, теоретичну сутність, економічну роль та практичний вплив інформаційного забезпечення на результативність фінансового аналізу.

Перш ніж перейти до обговорення соціально-економічних засад оцінювання поточного фінансового стану підприємства, необхідно критично осмислити саме поняття «фінансовий стан» та його трактування різними науковцями. Незважаючи на поширеність цього терміна, усталеного та єдиного підходу до його визначення не існує. Частина авторів зводить зміст поняття до характеристик напрямів фінансового аналізу [13, 14]; інші фактично ототожнюють «фінансовий аналіз» та «аналіз фінансового стану» [15]; окремі дослідники виокремлюють аналіз фінансового стану як автономний компонент у структурі фінансового аналізу поряд із вивченням ліквідності, платоспроможності та інших часткових характеристик фінансової діяльності підприємства [16].

Найбільш аргументованою з економічного погляду є позиція тих учених, які трактують фінансовий стан як результат взаємодії усіх елементів системи фінансових відносин підприємства та сукупного впливу виробничих факторів на показники його діяльності [17, 18]. Таким чином, фінансовий стан виступає багатокomпонентною характеристикою, що потребує застосування науково вивірених методичних підходів та використання спеціалізованих інструментів дослідження.

Подібна ситуація спостерігається і щодо класифікації основних напрямів аналізу фінансового стану. Проведений огляд літературних джерел показує

наявність різних підходів до структурування цих напрямів. Зокрема, вітчизняні та пострадянські фахівці акцентують увагу переважно на оцінюванні платоспроможності й ліквідності, визначенні рівня фінансової стійкості, аналізі ділової активності, а також вивченні складу й ефективності використання капіталу. Зарубіжні ж дослідження більше орієнтовані на аналіз ліквідності й платоспроможності, оцінку ефективності діяльності, вивчення стану активів і зобов'язань, аналіз тенденцій їх зміни та оцінку управлінських показників, пов'язаних із використанням коштів, активів та оборотного капіталу.

Функціонування системи аналізу фінансового стану державних підприємств може бути ефективним лише за умови наявності якісного інформаційного та методичного забезпечення. Це, своєю чергою, потребує безперервного вдосконалення відповідних підходів та інструментів, що зображено на рис. 3.1.

Рис. 3.1. Формалізація системи аналізу фінансового стану підприємства

Аналізуючи подальші аспекти інформаційного забезпечення оцінювання фінансового стану підприємства в сучасних умовах, варто підкреслити, що управлінський процес фактично функціонує як інформаційна або комунікаційна система. Її сутність полягає у постійному зборі, передаванні, систематизації, опрацюванні та зберіганні даних про об'єкт управління.

На думку Багрія К.Л., інформація, що надходить від різних підсистем до загальної системи управління, зазнає трансформації, а вже на її основі формується керуючий вплив для відповідних елементів. Отже, інформація є

базовим та невід’ємним компонентом процесу управління, без якого жодна система не здатна забезпечувати цілеспрямовану та результативну діяльність [3].

Логічним продовженням є висновок про необхідність поглибленого дослідження механізмів формування інформаційного забезпечення аналізу фінансового стану. Це зумовлено тим, що аналіз фінансового стану виступає не тільки складовою частиною загальної системи управління підприємством, а й функціонує як самостійна система, що потребує власних інструментів організації, удосконалення та регулювання.

Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства охоплює три ключові взаємопов’язані елементи:

- інформаційна система, яка формує й структурує необхідні дані;
- інформаційні технології, що забезпечують їх оброблення та перетворення;
- комунікаційне середовище, яке гарантує ефективний обмін інформацією між користувачами (рис. 3.2).

Рис. 3.2. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану

У центрі розглянутої системи перебуває інформація, яка фактично визначає необхідність існування кожного елементу та рівень їхньої достатності для ефективного функціонування механізму аналізу фінансового стану підприємства. Оскільки інформація не є статичною - вона постійно надходить, опрацьовується, трансформується і передається далі - доцільно говорити про інформаційні потоки, що забезпечують роботу аналітичної підсистеми.

Обсяг цих потоків надзвичайно значний, а взаємозв'язки між ними часто мають складний характер. Саме тому виникає потреба в їх групуванні. Інформаційні потоки можна систематизувати за такими ознаками: за середовищем походження: внутрішні та зовнішні; за способом регулювання: формалізовані та неформалізовані; за частотою надходження: регулярні та епізодичні; за рівнем важливості: ключові та другорядні; за формою представлення: структуровані та неструктуровані; за джерелом утворення: відповідно до функціональних підрозділів підприємства (бухгалтерія, планово-економічний відділ, служба внутрішнього контролю тощо).

Головна мета опрацювання цих інформаційних потоків полягає у підвищенні результативності функціонування підприємства. Досягається це через удосконалення процедур обробки інформації за різними характеристиками, що представлено на рис. 3.3.

Рис.3.3. Послідовність робіт, щодо удосконалення інформаційної системи

Упорядковане подання інформації, що формує основу інформаційних потоків і використовується у процесі аналізу фінансового стану підприємства, доцільно здійснювати через її поділ на дві ключові групи. Перша - це нормативно-довідкова інформація, яка включає нормативні документи та

довідкові матеріали. Друга - фактографічна інформація, що охоплює облікові, звітні та позаоблікові дані.

Серед зазначених категорій особливо важливе місце посідає звітна інформація, насамперед офіційні форми звітності, оскільки саме вони створюють найбільш надійну базу для здійснення аналітичних процедур. До звітності належать: бухгалтерська, фінансова та статистична.

Однак із усіх різновидів звітних документів саме фінансова звітність забезпечує найбільш повний, системний та корисний масив даних для проведення аналізу фінансового стану підприємства. Вона здатна комплексно відображати результати діяльності, ресурси, структуру капіталу та фінансові результати. Інші типи звітності містять суттєві обмеження за обсягом, деталізацією або змістом, що не дозволяє повною мірою задовольнити інформаційні потреби користувачів, які аналізують діяльність підприємства.

Подальший розгляд доцільно присвятити деталізації та оцінці інформації, необхідної для здійснення аналізу фінансового стану, а також документам, на підставі яких ця інформація формується (рис. 3.4).

Рис. 3.4. Фактографічна інформація, яка необхідна для аналізу фінансового стану

Наведені види інформації формуються в межах системи бухгалтерського обліку підприємства та знаходять відображення у первинних документах, облікових регістрах і звітних формах. Очевидно, що базування аналізу фінансового стану виключно на первинних документах є малоефективним, оскільки такі дані подаються розрізнено та не забезпечують цілісного уявлення про діяльність підприємства.

Тому для одержання повної, узгодженої та аналітично придатної інформації необхідно залучати додаткові ресурси - трудові, часові й фінансові - які дозволяють систематизувати, агрегувати та узагальнювати первинні показники й формувати комплексну інформаційну базу для подальшого аналізу.

Розглянемо організаційну модель аналізу фінансового стану (рис. 3.5).

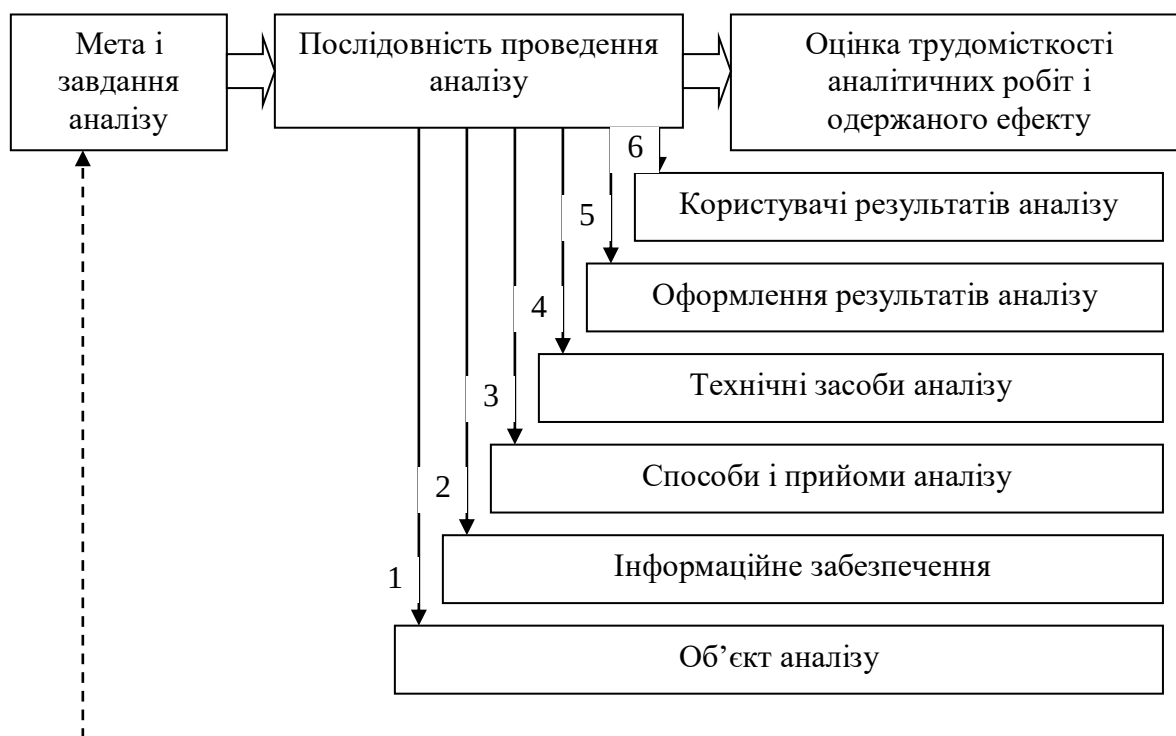

Рис. 3.5. Організаційна модель аналізу фінансового стану підприємства

Запропонована модель формує цілісне уявлення про ключові елементи аналізу, логіку їх взаємодії та послідовність виконання аналітичних процедур. Вона демонструє, як узгоджуються мета аналізу, поставлені завдання та результати, що отримуються внаслідок проведення аналітичних робіт.

Окремо підкреслюється наявність зворотного зв'язку, який передбачає залежність мети та глибини аналізу від економічної ефективності його виконання - тобто співвідношення між витратами на проведення аналітичних процедур та отриманим практичним ефектом.

Перелік фінансових коефіцієнтів, достатніх для всебічної оцінки фінансового стану підприємства, подано в додатку Т.

Наступним етапом розвитку системи аналітичного забезпечення є побудова моделей, що описують взаємодію інформаційних та методичних компонентів аналізу. Такий взаємозв'язок відображено у додатку У.

Оскільки методичне й інформаційне забезпечення аналітичного процесу нерозривно пов'язані, виникає потреба в їх комплексному моделюванні. Доцільно виділити такі етапи:

1. Організаційний етап. Передбачає формування цілей моделювання, визначення об'єкта дослідження, окреслення ключових елементів моделі та їх взаємозв'язків, а також вибір методологічного підходу до моделювання.
2. Практичний етап. Полігає у створенні самої моделі, описі її структурних компонентів та дослідженні взаємодії між ними.
3. Результативний етап. Спрямований на впровадження отриманих результатів та застосування моделі для удосконалення практики аналізу фінансового стану підприємства.

У додатку Ф представлено схему моделювання інформаційного та методичного забезпечення оцінки фінансового стану підприємства.

Аналіз еволюції фінансової звітності, систематизація факторів, що впливають на її формування, а також огляд її якісних характеристик показали, що інформаційні можливості традиційних звітних форм мають обмежений характер. Саме тому аналіз фінансового стану потребує додаткових джерел інформації та вдосконалення методичного інструментарію.

Подальшим етапом реалізації аналітичної методики є ідентифікація та кількісна оцінка впливу факторів, що формують фінансовий стан підприємства. Завершується процес узагальненням аналітичних результатів, графічною та табличною інтерпретацією даних і переданням їх користувачам для прийняття управлінських рішень.

Таким чином, дослідження методичного базису фінансового аналізу дало змогу науково обґрунтувати структуру та етапність оцінки фінансового стану підприємства. Це підвищує якість аналітичної роботи й забезпечує реальний вплив результатів аналізу на управлінські процеси.

Крім того, систематизація фінансових показників і коефіцієнтів дала можливість виокремити найбільш значущі з них з урахуванням вітчизняних економічних умов та специфічних рис функціонування торговельних підприємств.

3.2. Побудова стратегії мінімізації фінансових ризиків у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства

Фінансові ризики, що формуються під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх чинників, можуть суттєво порушувати стабільність функціонування підприємства, обмежувати його конкурентні переваги та знижувати здатність досягати стратегічних орієнтирів. Для збереження прийняттого рівня ризиковості та забезпечення належної фінансової рівноваги підприємству необхідно розробити комплексну стратегію управління фінансовими ризиками. Така стратегія має включати комплекс превентивних заходів, інструменти мінімізації можливих втрат та механізми нейтралізації загроз.

Формування стратегії ризик-менеджменту повинно спиратися на фундаментальні положення концепції фінансово-економічної безпеки підприємства [1, 2] і бути інтегрованою складовою системи її забезпечення.

Узагальнено під стратегією управління фінансовими ризиками слід розуміти впорядковану систему напрямів, інструментів та методів використання ресурсного потенціалу, спрямовану на послаблення впливу небажаних зовнішніх факторів та оптимізацію внутрішніх процесів у межах функціонування системи фінансово-економічної безпеки.

Узагальнену модель стратегічного підходу до управління фінансовими ризиками підприємства представлено в додатку Х.

Оскільки стратегія мінімізації ризиків потребує системності, вона має враховувати специфіку галузі, поточний фінансовий стан підприємства, а також

вплив макроекономічних, політичних і геополітичних умов. На кожен метод управління ризиками повинні бути сформовані чіткі правила, обмеження й алгоритми прийняття рішень. Стратегія виконує координуючу функцію, орієнтуючи менеджмент на ті варіанти поведінки, що відповідають базовим принципам фінансово-економічної безпеки, і виключаючи дії, що суперечать їм. Досягнення встановлених цілей сигналізує про завершення реалізації стратегії, у той час як нові виклики вимагають формування іншої, адаптованої до оновлених умов, стратегічної моделі [45].

Одним із ключових етапів управління фінансовими ризиками є класифікація факторів їх виникнення як у зовнішньому, так і у внутрішньому середовищі підприємства. Це дає змогу сформувати цілісне уявлення про потенційні ризикові ситуації, що виникають у процесі діяльності підприємства, створюють загрозу його фінансовим результатам, виробничим циклам та можуть призвести до зменшення або втрати прибутку.

Процес ідентифікації таких ризиків передбачає два основні етапи.

Перший етап. Формування переліку ризиків, які підприємство здатне мінімізувати власними силами. До цієї групи, зокрема, належать ризики втрати активів через недотримання вимог їх зберігання чи недоліки у технологічних процесах. Зменшення їх впливу досягається через підвищення ефективності менеджменту, внутрішнього контролю та організації операційної діяльності [36].

Другий етап. Виявлення зовнішніх ризиків, які не перебувають під прямим контролем підприємства: коливання макроекономічних показників, зміна законодавчої бази, валютні шоки, геополітичні загрози тощо. Повністю усунути їх неможливо, однак адаптаційні механізми дозволяють суттєво зменшити їх негативний вплив [14].

Для проведення якісної ідентифікації ризиків використовують широке коло інформаційних джерел: фінансову звітність, дані щодо порушення дисципліни на підприємстві, внутрішні нормативні документи, матеріали внутрішніх розслідувань (у тому числі щодо нецільового використання коштів чи зловживань), аудиторські звіти, результати контролю ефективності внутрішніх процедур, галузеві огляди та аналітичні звіти. Особливо важливою є

участь усіх рівнів управлінської структури підприємства, що забезпечує системний характер управління ризиками [9].

Чітка ідентифікація та класифікація факторів фінансових ризиків є базовою умовою високої якості аналізу та ефективності ризик-менеджменту. У сучасних наукових дослідженнях наголошується, що раціональна класифікація ризиків повинна включати оптимальну кількість груп та критеріїв, які дають змогу точно визначити зміст конкретного ризику, оцінити ступінь загроз та побудувати найбільш ефективні заходи мінімізації.

Ураховуючи вплив внутрішніх і зовнішніх фінансових ризиків, управління ними здійснюється із застосуванням матриці вибору стратегічних напрямів розвитку системи фінансово-економічної безпеки підприємства (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Матриця стратегічних напрямів розвитку системи фінансово-економічної безпеки підприємства з урахуванням зовнішніх і внутрішніх фінансових ризиків

		Внутрішнє фінансове середовище		
		Сильне	Нейтральне	Слабке
Вплив зовнішнього фінансового середовища	Можливості	Ф-1 Сила і можливості	Ф-2 Стабільність і можливості	Ф-3 Слабкість і можливості
	Загрози	Ф-4 Сила і загрози	Ф-5 Стабільність і загрози	Ф-6 Слабкість і загрози

Одним із ключових напрямів удосконалення системи управління фінансовими ризиками є застосування сучасних технологій обробки даних, які забезпечують можливість моделювання альтернативних сценаріїв, прогнозування майбутніх фінансових результатів та підтримку прийняття оптимальних управлінських рішень. Використання інноваційних інструментів — зокрема технологій великих масивів даних (Big Data), систем штучного інтелекту (Artificial Intelligence) і методів машинного навчання (Machine

Learning) — суттєво підвищує якість і точність аналітичних процедур. Основні переваги цих технологій узагальнено на рисунку 3.6.

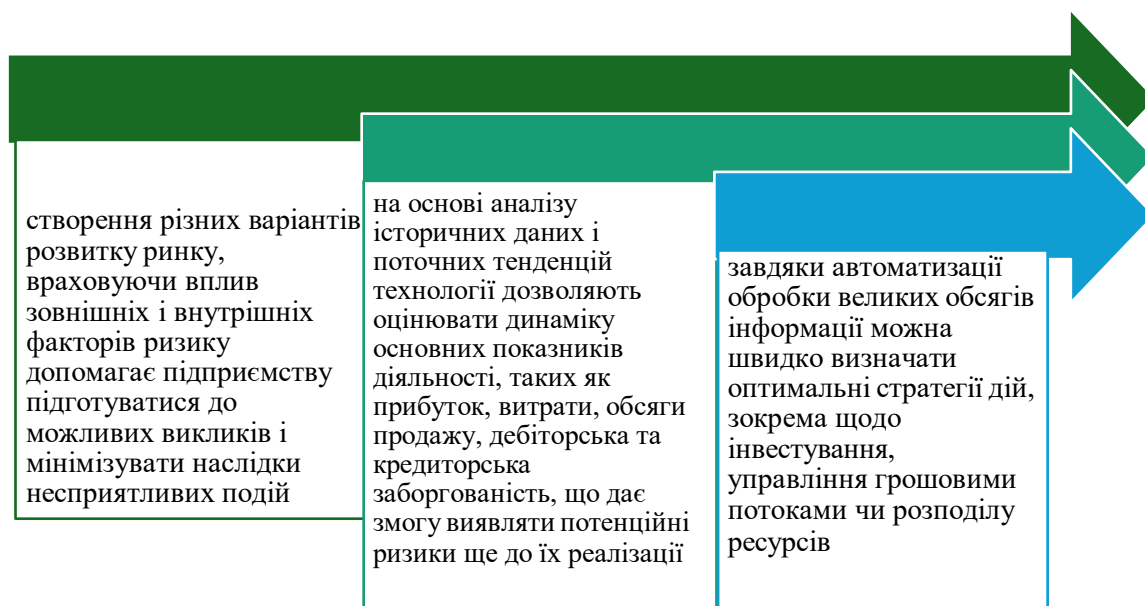

Рис. 3.6. Напрями використання сучасних технологій аналізу для реалізації стратегії управління фінансовими ризиками підприємства

Сучасні інструменти аналітики даних відкривають можливість проводити постійний моніторинг змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства, автоматично виявляти потенційні фінансові загрози та формувати рекомендації щодо їх усунення. Завдяки цьому управлінський персонал отримує доступ до об'єктивної, оперативної та релевантної інформації, що суттєво підвищує результативність процесів фінансово-економічного управління.

Рівень фінансово-економічної безпеки підприємства значною мірою залежить від якості розробленої стратегії управління фінансовими ризиками, основним завданням якої є забезпечення стійкості та стабільності його фінансової діяльності. Така стратегія ґрунтується на раціональному застосуванні інструментів фінансового менеджменту, що дають змогу своєчасно розпізнати ризики, оцінити масштаби їх можливого впливу, сформувати превентивні заходи та адаптивні механізми реагування. У результаті підприємство отримує додаткові можливості для мінімізації

негативних наслідків впливу внутрішніх та зовнішніх факторів і підвищення загальної ефективності фінансової діяльності.

Висновки до розділу 3

Дослідження напрямів удосконалення фінансового стану підприємства дало змогу сформулювати такі узагальнення:

1. Аналіз стану інформаційного та методичного забезпечення фінансової діагностики. Поглиблене вивчення та систематизація підходів до інформаційного й методичного супроводу аналізу фінансового стану виявили низку проблемних аспектів, що ускладнюють ефективне управління підприємством. Найбільш суттєві труднощі пов'язані з недостатньою розробленістю теоретичних засад моделювання фінансової звітності та необхідністю оновлення методик фінансового аналізу відповідно до сучасних вимог управління та специфіки функціонування торговельних підприємств.

У ході дослідження було модернізовано організаційно-інформаційну модель аналізу фінансового стану, що охоплює:

- мету та ключові завдання аналізу;
- визначення об'єкта й суб'єкта аналітичних процедур;
- систему економічних показників для оцінювання фінансового стану;
- структуру інформаційного забезпечення;
- методичні підходи до опрацювання вхідної інформації, а також процедури узагальнення результатів та їх практичної реалізації.

Запропонована модель дає змогу сформувати цілісну інформаційну основу для прийняття ефективних управлінських рішень, базуючись на аналізі динаміки фінансового стану та чинників, що на нього впливають.

Удосконалення аналітичного процесу та його інструментарію передбачає:

- оптимізацію логічної побудови аналітичної роботи, що забезпечить тіснішу інтеграцію аналізу зі системою управління підприємством;
- скорочення кількості фінансових індикаторів без втрати глибини оцінювання, що сприятиме підвищенню об'єктивності та оперативності аналітичних процедур;

– модернізацію методики комплексної рейтингової (бальної) оцінки фінансового стану з урахуванням специфіки торговельних підприємств, що дозволить підвищити порівнянність та універсальність результатів.

2. Формування стратегії управління фінансовими ризиками. Розроблено рекомендації щодо формування ефективної стратегії управління фінансовими ризиками, яка ґрунтується на своєчасному виявленні зовнішніх і внутрішніх чинників ризику шляхом постійного моніторингу бізнес-середовища. Використання сучасних технологій аналізу даних — таких як Big Data, машинне навчання та алгоритми штучного інтелекту — забезпечує моделювання альтернативних сценаріїв, точніше прогнозування майбутніх фінансових результатів і підтримку прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Також рекомендовано впровадження матриці вибору стратегічних рішень у системі фінансово-економічної безпеки, яка дає можливість адаптувати управлінські дії відповідно до виду, масштабу та інтенсивності ризиків. Застосування цієї матриці спрямоване на оптимізацію рівня економічної небезпеки та мінімізацію витрат, пов'язаних із підтриманням належного рівня фінансово-економічної безпеки підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У кваліфікаційній роботі було досліджено теоретичні засади та практичні аспекти оцінювання фінансового стану підприємства, проаналізовано результати його діяльності та розроблено пропозиції щодо підвищення рівня фінансової стійкості. Отримані результати дали змогу сформулювати такі узагальнення та рекомендації.

1. Узагальнення сутності поняття фінансового стану підприємства. Проведений огляд наукових джерел дозволив уточнити трактування категорії «фінансовий стан». З урахуванням ключових характеристик цього поняття нами сформульовано таке визначення: фінансовий стан – це комплексна якісна характеристика фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, що відображає рівень забезпеченості необхідними ресурсами, ефективність їх розміщення й використання, а також результативність управління фінансовими потоками.

Доведено, що стабільність фінансового стану забезпечується достатнім обсягом власного капіталу, належним рівнем рентабельності з урахуванням операційного та фінансового ризику, прийнятною ліквідністю, здатністю підприємства генерувати прибуток і можливістю залучення позикового капіталу на вигідних умовах.

2. Значення фінансового стану та методів його оцінювання. Фінансовий стан є інтегральним показником якості роботи підприємства, відображає результат взаємодії всіх елементів фінансових відносин і водночас показує рівень ефективності управління фінансовими ресурсами. Він визначає конкурентоспроможність підприємства на ринку, впливає на можливість налагодження партнерських відносин та прийняття управлінських рішень.

Показано, що фінансовий аналіз має системний характер, включає оцінку ліквідності, платоспроможності, прибутковості, ділової активності, структури капіталу та інших фінансових параметрів. Застосування різних методів аналізу

дає змогу всебічно оцінити стан підприємства та сформувані обґрунтовані стратегії фінансового розвитку.

3. Основні результати загального фінансового аналізу ПП «Емілі-Трейд». Дослідження показало, що у 2024 році вартість активів підприємства зросла на 8473 тис. грн (11,7 %), що характеризує позитивну динаміку та зміцнення економічного потенціалу. Також встановлено, що темпи приросту сукупних активів випереджають темпи приросту необоротних активів на 16,7 %, а частка власного капіталу суттєво перевищує частку позикових ресурсів (на 55,28 %).

Аналіз рентабельності активів та застосування моделі Дюпона підтвердили підвищення ефективності використання активів у 2024 році порівняно з 2023 роком.

4. Оцінка фінансової стійкості підприємства. За період 2022–2024 рр. підприємство характеризується абсолютною фінансовою стійкістю, оскільки потреби у формуванні запасів повністю забезпечуються власними оборотними коштами. Підприємство фактично не потребує залучення короткострокових чи довгострокових позикових ресурсів.

Найвищий фінансовий результат за досліджуваний період отримано у 2024 році - чистий прибуток становив 11 834 тис. грн, що на 6159 тис. грн більше, ніж у 2023 році. За наявності потреби підприємство має можливість використати ефект фінансового важеля.

Для подальшого підвищення фінансової стійкості запропоновано:

- оптимізувати обсяг оборотних активів та мінімізувати витрати на їх утримання;
- забезпечити збалансованість між товарно-матеріальними запасами, дебіторською заборгованістю та грошовими коштами;
- розширювати ринки збуту з метою прискорення оборотності оборотного капіталу і збільшення обсягу вивільнених коштів.

5. Удосконалення інформаційного та методичного забезпечення фінансового аналізу. Дослідження виявило низку проблем, що гальмують розвиток системи фінансової аналітики, серед яких - потреба в оновленні

теоретико-методичних підходів до моделювання фінансової звітності та адаптації методик аналізу до галузевих особливостей підприємств торгівлі.

Удосконалена організаційно-інформаційна модель аналізу фінансового стану ПП «Емілі-Трейд» включає:

- структуровану систему цілей і завдань аналізу;
- інформаційне забезпечення;
- систему показників оцінювання;
- методи опрацювання первинної інформації та узагальнення результатів.

Оптимізація аналітичного процесу передбачає:

- впорядкування логічної структури аналізу;
- скорочення надмірної кількості показників та усунення дублювання;
- удосконалення системи комплексної бальної оцінки фінансового стану.

6. Стратегія управління фінансовими ризиками. Запропоновано комплекс рекомендацій щодо формування стратегії управління фінансовими ризиками, яка ґрунтується на регулярному моніторингу зовнішніх та внутрішніх загроз, а також використанні сучасних технологій аналізу даних - Big Data, машинного навчання та штучного інтелекту для прогнозування фінансових показників та моделювання сценаріїв розвитку подій.

Обґрунтовано необхідність застосування матриці вибору стратегії управління фінансово-економічною безпекою підприємства, що забезпечує адаптацію управлінських рішень відповідно до рівня й характеру ризиків та дозволяє оптимізувати витрати на підтримання фінансової стійкості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз рентабельності. Бібліотека економіста. URL: <https://library.if.ua/book/89/6237.html>.
2. Аналіз фінансового стану. www.wikidata.uk-ua.nina.az. URL: https://www.wikidata.uk-ua.nina.az/Аналіз_фінансового_стану.html.
3. Багрій К.Л. Переваги інтегрального аналізу при оцінці фінансового стану підприємства. Сучасні проблеми обліку, аналізу, аудиту й оподаткування суб'єктів господарської діяльності: теоретичні, практичні та освітянські аспекти : Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Дніпро. 30-31 березня 2021р. .С. 180-183.
4. Багрій К.Л. Безробіття в Україні під час війни: аналітичний аспект. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2022. Вип. I (85). С. 32-51. <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2022-2.86.03>
5. Багрій К.Л. Характеристика сучасних _р._ів та моделей фінансового аналізу в системі управління підприємством. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2019. Вип. II (74). С.169-177
6. Багрій К.Л. Особливості аналізу фінансової стійкості на підприємствах в сучасних перманентних умовах. Забезпечення сталого економічного розвитку національного господарства: теорія, методологія та практика : колективна монографія / під _р._ О.О. Непочатенко. Умань : Видавець «Сочинський М.М.», 2020. С. 207-211.
7. Лучик С.Д., Багрій К.Л. Використання кореляційно-регресійного аналізу при оцінці платоспроможності суб'єкта господарювання. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2020. Вип. III (79). С.189-200.
8. Бердар М. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2020. 352 с.

9. Богацька Н. Шляхи покращення фінансового стану підприємства. Інноваційний розвиток та безпека підприємства в умовах неоіндустріального суспільства : Міжнар. наук. конф., м. Луцьк, 25 жовт. 2018 р. Луцьк, 2018. С. 52–55. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/17257>
10. Боярко О. В., Дейнека О. В., Школьник І. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / ред. Школьник І. О. Київ, 2018. С. 21–29.
11. Види фінансового аналізу. URL: <https://livingfo.com/vydy-finansovoho-analizu/>.
12. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. 3-ге вид випр. і доп. Київ : Знання, 2017. 668 с.
13. Гаврашенко О. В. Необхідність визначення оцінки фінансового стану та її етапи. Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. кузнеця „. 2017. № 6. С. 54–56.
14. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Вінниця: Вінн. нац. техн. університет, 2023. 86 с.
15. Гришко А. М., Денисенко М. П. Заходи покращання фінансового стану підприємств у сучасних умовах господарювання. Економічна наука. 2019. № 12. С. 61–65. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.12.61>.
16. Економіка підприємства / Степасюк Л.М та ін. 2-ге вид. Київ : ЦП КОМПРИНТ, 2018. 391 с.
17. Животок Е. Б. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення. Економіка, фінанси і управління в ХХІ столітті: аналіз тенденцій та перспективи розвитку : Міжнар.наук.-практ. конф., м. Київ, 21 берез. 2017 р. 2017, 2017. С. 36-39.
18. Загірняк Д. М., Глухова В. І., Кравченко Х. В. Діяльність комунальних підприємств і їх фінансове забезпечення в умовах децентралізації. Ефективна економіка. 2021. № 1. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.1.12>.

19. Іщенко Н.А, Грешнікова М.О. Теоретико-методичні засади оцінки фінансового стану підприємства. Наукові записки. 2014. № 15. С. 42-46.
20. Клімович І. М., Татієвська К. А. Деякі питання сутності та оцінки фінансового стану підприємства. Ефективна економіка. 2018
21. Коефіцієнт відновлення платоспроможності: формула, приклад розрахунку
URL: <http://teg.com.ua/koefficiyent-vidnovlennia-platospromojnosti-formyla-priklad-rozrahynky>.
22. Коефіцієнт критичної ліквідності. URL: https://aek.at.ua/publ/rozrakhunok_pokaznikiv/koefficient_kritichnoji_likvidnosti/4-1-0-18.
23. Коефіцієнт оборотності власного капіталу. Фінансовий аналіз та висновок.
URL: <https://analizua.com/slovník-ekonomichnikh-terminiv/300-pokaznik-oborotnosti-vlasnogo-kapitalu>.
24. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості. Фінансовий аналіз та висновок. URL: <https://analizua.com/slovník-ekonomichnikh-terminiv/294-oborotnist-kreditorskoji-zaborgovanosti>.
25. Коефіцієнт оборотності оборотних активів. Фінансовий аналіз та висновок.
URL: <https://analizua.com/slovník-ekonomichnikh-terminiv/292-oborotnist-oborotnikh-aktiviv>.
26. Коефіцієнт покриття запасів. Фінансовий аналіз та висновок. URL: <https://analizua.com/slovník-ekonomichnikh-terminiv/323-koeffitsient-pokrittya-zapasiv>.
27. Коефіцієнт рентабельності виробничих фондів. Фінансовий аналіз та висновок. URL: <https://analizua.com/slovník-ekonomichnikh-terminiv/339-pokaznik-rentabelnosti-virobnichikh-fondiv>.
28. Колеснік Я. В., Харіна А. В. Шляхи вдосконалення фінансового стану сільськогосподарського підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 12.
URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2018.12.99>.
29. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика : навч. посіб. 3-тє вид. Київ, 2017 С. 456.

30. Кривоконь О. С. Історичні витоки та генезис фінансового аналізу. Україна, Вінницький державний аграрний університет. 2019.
31. Ладунка І.С, Кучеренко Є.А. Шляхи покращення фінансового стану підприємств в сучасних економічних умовах. Економіка та суспільство. 2016. № 5. С. 185–188.
32. Мартинюк Л. А, Лісовська М. А. Методика розрахунку ключових показників фінансового стану підприємства відповідно до нової форми фінансової звітності. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. № 4. С. 469–473.
33. Марусяк Н. Л. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / ред.: Луців Б. Л., Перепічка П. В., Рошило В. І. Чернівці, 2020. С. 52.
34. Микола Т. Методи фінансового аналізу. Finances.in.ua. URL: <https://finances.in.ua/metody-finansovoho-analizu/>.
35. Насібова О.В, Івашкевич І.О. Теоретичні основи оцінки фінансового стану підприємства. Економіка та управління підприємствами. 2019. С. 185-189.
36. Оцінка показників оборотності, що характеризують ефективність розміщення і використання капіталу. URL: https://stud.com.ua/89645/ekonomika/otsinka_pokaznikov_oborotnosti_harakterizuyut_efektivnist_rozmischennya_vikoristannya_kapitalu.
37. Оцінка фінансового стану підприємства. URL: https://elearning.sumdu.edu.ua/free_content/lectured:d5813c9f9255c551fe3b3d9975d3ea3e8c1c7701/latest/338169/index.html.
38. Показник рентабельності реалізованої продукції за чистим прибутком, норма чистого прибутку, маржа чистого прибутку, рентабельність продажів по чистому прибутку. Фінансовий аналіз та висновок. URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/341-pokaznik-rentabelnosti-realizovanoji-produktsiji-za-chistim-pributkom-norma-chistogo-pributku-marzha-chistogo-pributku-rentabelnist-prodazhiv-po-chistomu-pributku>.
39. Приб К.А, Патица Н.І. Діагностика в системі управління. 2019. С. 432.

40. Рентабельність власного капіталу. URL:
<https://jak.koshachek.com/articles/rentabelnist-vlasnogo-kapitalu.html>.
41. Роганова Г. О., Кравченко І. В. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства. Галицький економічний вісник. 2021. Т. 4, № 71.
42. Романович А.В, Орехова Н.О. Сутність та поняття фінансового стану підприємства. Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність. 2016. С. 283–285.
43. Семенов А.Г., Беженар Ю.М. Оцінка фінансового стану підприємства. Держава та регіони. 2016. №4-5. С. 47-50
44. Семенова К. Аналіз фінансового стану підприємств України та тенденцій розвитку. Науковий вісник. Одеського національного економічного університету. 2021. Т. 5-6, № 282-283. С. 77–82. URL:
<https://doi.org/10.32680/2409-9260-2021-5-6-282-283-77-82>.
45. Сердюков К.Г, Шаповалова Т. В. Теоретичні аспекти оптимізації фінансового стану підприємства. Фінансова політика економічного зростання : Всеукр. студент. наук. конф., м. Київ, 16 трав. 2018 р. Київ, 2018. С. 123–127. URL:
<https://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/17640>
46. Тараруєв Ю.О. Сутність та діагностика фінансового стану підприємства. Проблеми системного підходу в економіці. 2021. № 2(82). URL:
<https://doi.org/10.32782/2520-2200/2021-2-16>.
47. Ткаченко А., Подзігун Я., Кулік Ю. Удосконалення аналізу фінансового стану на українських підприємствах: проблеми та шляхи їх вирішення. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету 2020. № 57. С. 45–53. URL:
[https://doi.org/10.26906/EiR.2021.1\(80\).2244](https://doi.org/10.26906/EiR.2021.1(80).2244)
48. Фінансовий стан підприємства Вікіпедія. URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/Фінансовий_стан_підприємства.
Фінансовий стан підприємства: поняття, значення. Все про бізнес. URL:
<https://bizreview.com.ua/finansovij-stan-pidpriyemstva-ponyattya-znachennya/>.

Тлумачення і трактування економічної категорії
«фінансовий стан» різними науковцями

№ з/п	Автор	Зміст поняття	Пояснення
1	2	3	4
1	Піддєрьогін О.М.	Фінансовий стан – багатовимірна економічна величина, яка відображає наявність акцент та використання фінансових ресурсів підприємства	Робиться тільки на наявності ресурсів, проте випускається якісна сторона – доцільність та ефективність їх використання
2	Сівицька Г.В.	Фінансовий стан – здатність взаємовідносинами фінансувати свою діяльність, тобто рівень забезпеченості фінансовими ресурсами, фінансовими з іншими ресурсів фізичними та юридичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю	Знову ж таки, якісний бік використання та участь у взаємовідносинах не встановлений
3	Блінк І. А.	Фінансовий стан – рівень збалансованості окремих елементів активів і пасивів характеристики підприємства, а також рівень ефективності їх використання	Враховано два аспекти: необхідна кількість ресурсів та якість їх використання (розміщення)
4	Крійніна М.Н.	Фінансовий стан – показник економічної діяльності підприємства, що характеризує його ділову активність і надійність	Ділова активність та надійність – обмежені діяльності підприємства і не надають повної характеристики про можливість ефективно функціонувати
5	Полік Г.Б.	Фінансовий стан підприємства – це, по суті, кінцеві результати його діяльності	Недоцільне ототожнення тільки із фінансовими результат-тами (прибутком або збитком)
6	Білабанов І.Т.	Фінансовий стан виконання господарюючого суб'єкта – характеристика споживання його фінансової конкурентоспроможності, ефективність фінансових ресурсів і капіталу, повнота перед зобов'язань іншими суб'єктами господарювання	Науковцем враховані більшість ознак підприємництва, дозволяють які робити ґрунтовні висновки про господарюючого суб'єкта
7	Ківальов В.В.	Фінансовий стан – здатність підприємства погасити свої боргові зобов'язання	Вузьке визначення, обмежене тільки платоспроможністю
8	Тітюнник С.В.	Фінансовий стан – економічна категорія , що відображає фінансові відносини суб'єкту на ринку та його здатність фінансувати свою діяльність станом на	Вказує про момент-ну сторону цієї характеристики підприємства.

Продовження табл.1.1

1	2	3	4
9	Рісак Н.А.	Фінансовий стан – реальні та потенційні фінансові можливості фірми як партнера по бізнесу, об'єкта інвестування капіталу, платника податків	Науковець робить акцент на якісній стороні використання фінансових ресурсів
10	Міц В.О.	Фінансовий стан підприємства виражається у наявності та розміщенні співвідношенні структур активів та пасивів, тобто засобів підприємств та їх джерел	У визначенні увага сконцентрована на активів і пасивів, решта сторін та характеристик діяльності підприємства залишились неврахованими

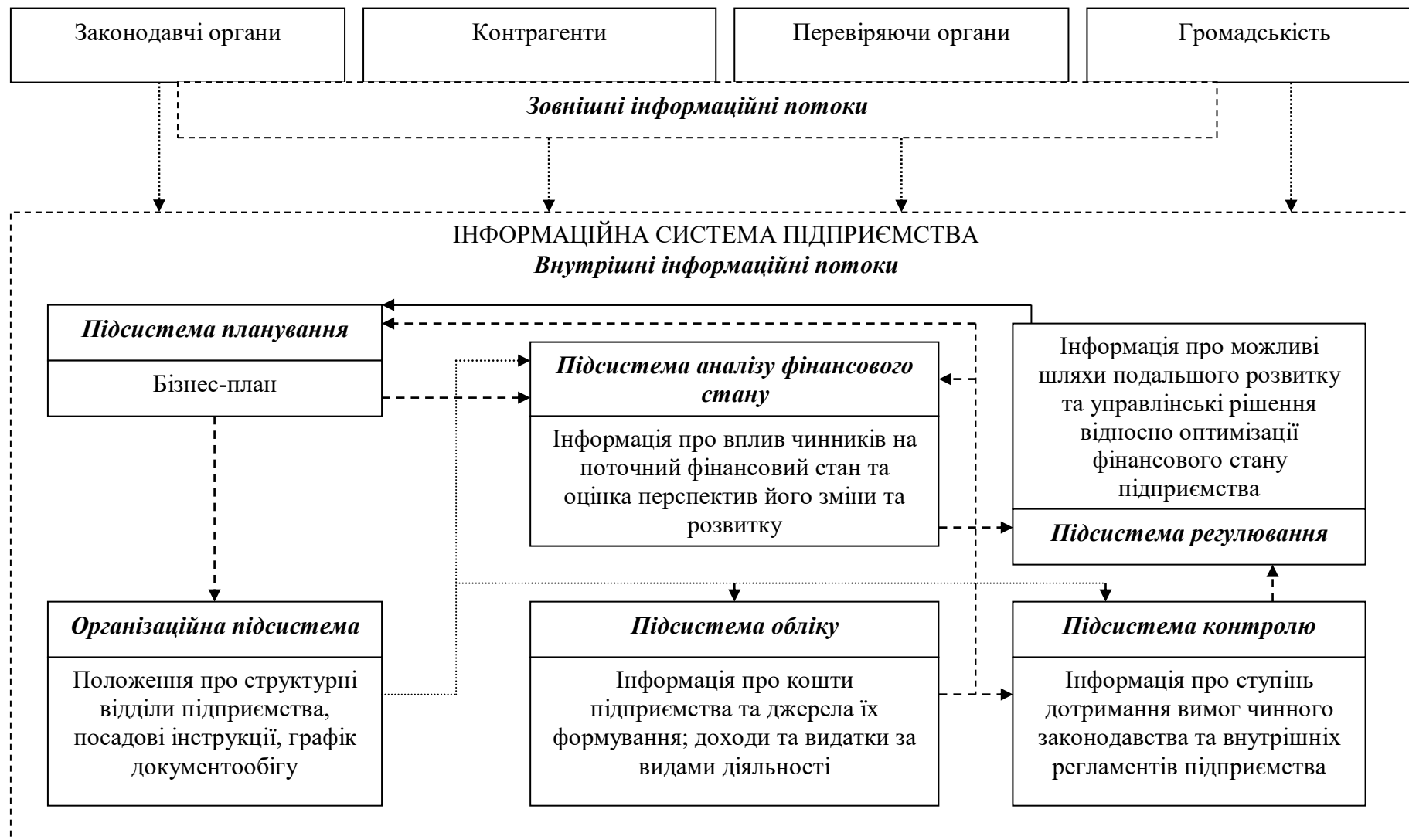
Напрямки оцінки фінансового стану, які пропонуються різними авторами

Напрямки оцінки фінансового стану Автори	Ліквідність	Прибутковість	Оцінка активів, зобов'язань та тренду показників	Показники управління активами та оборотним капіталом	Джерела капіталу, його структура та ефективність використання	Платоспроможність та економічний потенціал	Стан на ринку цінних паперів	Оборотність	Показники для акціонерів	Потенційне банкрутство	Самофінансування	Лeverідж	Фінансова стійкість	Ділова активність	Кредитоспроможність
Коробов М.Я.	+									+			+		
Іонін Є.Є.	+				+							+	+	+	+
Рісак Н.А.	+												+	+	+
Шкарбан С.І.	+	+	+										+	+	
Ефімова О.В.	+				+			+		+					
Ківалев В.В.	+	+					+					+	+	+	
Крейніна А.В.	+	+			+										
Міц В.О.	+	+											+	+	
Сівицька В.Г.	+											+	+		
Бірнольц С.Б.	+	+			+			+							
Єлісєєва О.К.	+		+	+			+								
Кірлін Т.Р.	+	+										+			
Міддлтон Д.		+							+				+		
Шпірмет А.Д.	+		+		+								+		

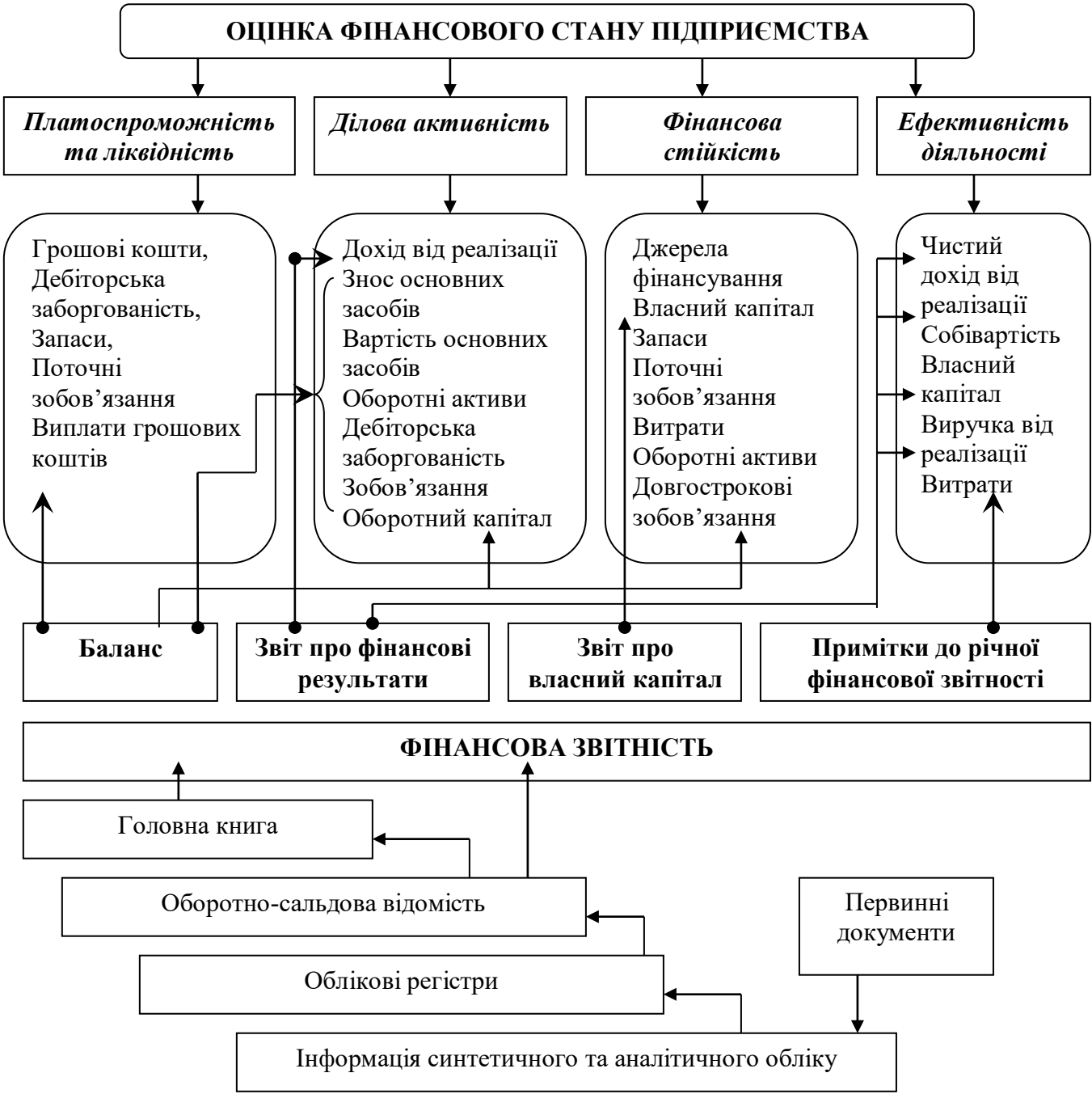
Аналітичні напрямки у відповідності до змісту поняття «фінансовий стан»

Інформаційні потоки підсистеми аналізу фінансового стану

Фактографічна інформація, яка необхідна для оцінки фінансового стану

Недоліки в інформаційному наповненні фінансової звітності в цілях аналізу
фінансового стану

Динаміка обсягу та структури активів ПП «Емілі-Трейд» за 2022-2024 рр.

Актив	Роки						Відхилення (+;-)								
	2022		2023		2024										
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	2023/2022			2024/2023			2024/2022		
							абс., тис. грн.	від., %	по питомій вазі, %	абс., тис. грн.	від., %	по питомій вазі, %	абс., тис. грн.	від., %	по питомій вазі, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
I. Необоротні активи	22002	34,29	21368	29,62	20300	25,18	-634	-2,9	-4,67	-1068	-5,0	-4,44	-1702	-7,7	-9,11
- нематеріальні активи	27	0,04	27	0,04	27	0,03	0	0,0	0,00	0	0,0	0,00	0	0,0	-0,01
- незавершені капітальні інвестиції	14517	22,63	0	0,00	0	0,00	-14517	-100,0	-22,63	0	0,0	0,00	-14517	-100,0	-22,63
- основні засоби	4560	7,11	18743	25,98	17675	21,93	14183	311,0	18,88	-1068	-5,7	-4,06	13115	287,6	14,82
II. Оборотні активи	42160	65,71	50769	70,38	60310	74,82	8609	20,4	4,67	9541	18,8	4,44	18150	43,1	9,11
- запаси	1241	1,93	1589	2,20	977	1,21	348	28,0	0,27	-612	-38,5	-0,99	-264	-21,3	-0,72
- дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	29905	46,61	35817	49,65	41592	51,60	5912	19,8	3,04	5775	16,1	1,95	11687	39,1	4,99
- дебіторська заборгованість за виданими авансами	3966	6,18	7105	9,85	10806	13,41	3139	79,1	3,67	3701	52,1	3,56	6840	172,5	7,22
- інша поточна дебіторська заборгованість	2052	3,20	2012	2,79	2712	3,36	-40	-1,9	-0,41	700	34,8	0,58	660	32,2	0,17

Продовження дод. Ж

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
- грошові кошти та їх еквіваленти	2388	3,72	1558	2,16	1791	2,22	-830	-34,8	-1,56	233	15,0	0,06	-597	-25,0	-1,50
- витрати майбутніх періодів	591	0,92	684	0,95	703	0,87	93	15,7	0,03	19	2,8	-0,08	112	19,0	-0,05
- інші оборотні активи	2023	3,14	2004	2,78	1729	2,14	-13	-0,6	-0,37	-275	-13,7	-0,63	-288	-14,3	-1,00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0	0,0	0,00	0	0,0	0,00	0	0,0	0,00
БАЛАНС	64162	100,00	72137	100,00	80610	100,00	7975	12,4	0,00	8473	11,7	0,00	16448	25,6	0,00

Додаток 3

Динаміка обсягу та структури пасивів ПП «Емілі-Трейд» за 2022-2024 рр.

Пасив	Роки						Відхилення (+;-)								
	2022		2023		2024		2023/2022			2024/2023			2024/2022		
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	абс., тис. грн.	від., %	по питомій вазі, %	абс., тис. грн.	від., %	по питомій вазі, %	абс., тис. грн.	від., %	по питомій вазі, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
I. Власний капітал	47987	74,79	52003	72,09	62551	77,60	4016	8,4	-2,70	10548	20,3	5,51	14564	30,3	2,81
- зареєстрований (пайовий) капітал	14838	23,13	14838	20,57	14838	18,41	0	0,0	-2,56	0	0,0	-2,16	0	0,0	-4,72
- додатковий капітал	17064	26,60	17064	23,65	17064	21,17	0	0,0	-2,94	0	0,0	-2,49	0	0,0	-5,43
- нерозподілений прибуток	16085	25,07	20101	27,87	30649	38,02	4016	25,0	2,80	10548	52,5	10,16	14564	90,5	12,95
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	185	0,29	2109	2,92	67	0,08	1924	1040,0	2,64	-2042	-96,8	-2,84	-118	-63,8	-0,21
- довгострокові кредити банків	185	0,29	2050	2,84	0	0,00	1865	1008,1	2,55	-2050	-100,0	-2,84	-185	-100,0	-0,29
- довгострокові забезпечення	0	0,00	59	0,08	67	0,08	59	100,0	0,08	8	13,6	0,00	67	100,0	0,08
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	15990	24,92	18025	24,99	17992	22,32	2035	12,7	0,07	-33	-0,2	-2,67	2002	12,5	-2,60
Поточна кредиторська заборгованість за: - товари, роботи, послуги	0	0,00	433	0,60	246	0,31	433	100,0	0,60	-187	-43,2	-0,30	246	100,0	0,31
- за розрахунками з бюджетом	1251	1,95	804	1,11	1789	2,22	-447	-35,7	-0,84	985	122,5	1,10	538	43,0	0,27

Продовження дод. 3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
- за розрахунками зі страхування	144	0,22	216	0,30	181	0,22	72	50,0	0,07	-35	-16,2	-0,07	37	25,7	0,00
- за розрахунками з оплати праці	750	1,17	998	1,38	887	1,10	248	33,1	0,21	-111	-11,1	-0,28	137	18,3	-0,07
- за одержаними авансами	11197	17,45	14168	19,64	13556	16,82	2971	26,5	2,19	-612	-4,3	-2,82	2359	21,1	-0,63
- за розрахунками з учасниками	2648	4,13	1406	1,95	1323	1,64	-1242	-46,9	-2,18	-83	-5,9	-0,31	-1325	-50,0	-2,49
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,0	0,00	0	0,0	0,00	0	0,0	0,00
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,0	0,00	0	0,0	0,00	0	0,0	0,00
БАЛАНС	64162	100,00	72137	100,00	80610	100,00	7975	12,4	0,00	8473	11,7	0,00	16448	25,6	0,00

Додаток И

**Динаміка коштів, які вкладено в майно ПП «Емілі-Трейд»
за 2022-2024 роки**

Показники	Роки			Відхилення (+;-)		
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2024/ 2022
Джерела формування майна, тис. грн.	64162	72137	80610	7975	8473	16448
1.1. Власний капітал, тис. грн.	47987	52003	62551	4016	10548	14564
у % до майна	74,79	72,09	77,60	-2,70	5,51	2,81
1.1.1. Наявність власних оборотних коштів, тис. грн.	25985	30635	42251	4650	11616	16266
1.2. Позичені кошти, тис. грн.	16175	20134	18059	3959	-2075	1884
у % до майна	62,25	65,72	42,74	3,47	-22,98	-19,51
1.2.1. Довгострокові зобов'язання, тис. грн.	185	2109	67	1924	-2042	-118
у % до позичених коштів	1,14	10,47	0,37	9,33	-10,10	-0,77
1.2.2. Поточні зобов'язання, тис. грн.	15990	18025	17992	2035	-33	2002
у % до позичених коштів	98,86	89,53	99,63	-9,33	10,10	0,77

Додаток К

Динаміка оборотності оборотних коштів ПП «Емілі-Трейд» за 2022-2024 роки

Показники	Роки			Відхилення (+;-)		
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2024/ 2022
1. Виручка від реалізації, тис. грн.	90109	93930	107963	3821	14033	17854
2. Кількість днів періоду що аналізується, днів	360	360	360	0	0	0
3. Одноденна виручка, тис. грн.	250	261	300	11	39	50
4. Середній залишок оборотних коштів, тис. грн.	42160	50769	60310	8609	9541	18150
5. Оборотність оборотних коштів, днів (р.4*р.2/р.1)	168	195	201	27	6	33
6. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів, кількість оборотів (р.1/р.4)	2,137	1,850	1,790	-0,287	-0,060	-0,347
7. Коефіцієнт завантаження коштів в обороті, грн. ([р.4/р.1]*100)	47,79	54,05	55,86	6,26	1,81	8,07

**Динаміка показників рентабельності ПП «Емілі-Трейд»
за 2022-2024 роки**

Показники рентабельності	Роки			Відхилення, (+;-)		
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2024/ 2022
1. Рентабельність всіх активів (економічна рентабельність), %	14,1	7,9	14,7	-6,2	6,8	0,6
2. Рентабельність власного капіталу, %	18,8	10,9	18,9	-7,9	8,0	0,1
3. Рентабельності необоротних активів, %	41,1	26,6	58,3	-14,5	31,7	17,2
4. Рентабельності оборотних активів, %	21,4	11,2	19,6	-10,2	8,4	-1,8

**Інтегральний аналіз рентабельності активів ПП «Емілі-Трейд»
за 2022-2024 роки**

Показники рентабельності	Роки			Відхилення, (+;-)		
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2024/ 2022
1. Чистий прибуток, тис. грн.	9043	5675	11834	-3368	6159	2791
2. Товарооборот, тис. грн.	90109	93930	107963	3821	14033	17854
3. Середня вартість активів, тис. грн.	64162	72137	80610	7975	8473	16448
4. Коефіцієнт рентабельності товарообороту (р.1/р.2)	0,100	0,060	0,110	-0,040	0,050	0,010
5. Коефіцієнт оборотності активів, кількість оборотів (р.2/р.3)	1,404	1,302	1,339	-0,102	0,037	-0,065
6. Коефіцієнт рентабельності активів (р.4*р.5)	0,141	0,078	0,147	-0,063	0,069	0,006

**Динаміка основних показників фінансово-господарської
діяльності ПП «Емілі-Трейд» за 2022-2024 роки**

(тис. грн)

Показники	Роки			Відхилення (+;-)					
	2022	2023	2024	абсолютне, тис. грн			відносне, %		
				2023/ 2022	2024/ 2023	2024/ 2022	2023/ 2022	2024/ 2023	2024/ 2022
Чистий дохід від реалізації продукції	90109	93930	107963	3821	14033	17854	4,2	14,9	19,8
Собівартість реалізованої продукції	75701	82674	88658	6973	5984	12957	9,2	7,2	17,1
Валовий прибуток	14408	11256	19305	-3152	8049	4897	-21,9	71,5	34,0
Інші операційні доходи	1139	2161	2460	1022	299	1321	89,7	13,8	116,0
Адміністративні витрати	3078	3862	4504	784	642	1426	25,5	16,6	46,3
Витрати на збут	109	153	35	44	-118	-74	40,4	-77,1	-67,9
Інші операційні витрати	1182	2391	2710	1209	319	1528	102,3	13,3	129,3
Фінансовий результат від операційної діяльності	11178	7011	14516	-4167	7505	3338	-37,3	107,0	29,9
Фінансові витрати	148	88	84	-60	-4	-64	-40,5	-4,5	-43,2
Фінансовий результат до оподаткування	11030	6923	14432	-4107	7509	3402	-37,2	108,5	30,8
Витрати (дохід) з податку на прибуток	1987	1248	2598	-739	1350	611	-37,2	108,2	30,7
Чистий фінансовий результат	9043	5675	11834	-3368	6159	2791	-37,2	108,5	30,9

Додаток П

Оцінка ліквідності ПП «Емілі-Трейд» за 2022-2024 роки

(тис. грн)

Актив	31.12. 2022 р.	31.12. 2023 р.	31.12. 2024 р.	Пасив	31.12. 2022 р.	31.12. 2023 р.	31.12. 2024 р.	Платіжний залишок (нестача)		
								на 31.12. 2022 р.	на 31.12. 2023 р.	на 31.12. 2024 р.
A ₁	2388	1558	1791	П ₁	15990	18025	17992	-13602	-16467	-16201
A ₂	37940	46938	56839	П ₂	0	0	0	37940	46938	56839
A ₃	1832	2273	1680	П ₃	185	2109	67	1647	164	1613
A ₄	22002	21368	20300	П ₄	47987	52003	62551	-25985	-30635	-42251
Баланс	64162	72137	80610	Баланс	64162	72137	80610	x	x	x

Додаток Р

Динаміка основних показників фінансової стійкості ПП «Емілі-Трейд» за 2022-2024 роки

Показники	Опти- мальне значення	31.12. 2022 р.	31.12. 2023 р.	31.12. 2024 р.	Відхилення (+;-)		
					2023/ 2022	2024/ 2023	2024/ 2022
1. Коефіцієнт автономії (фінансової стійкості)	$\geq 0,5$	0,748	0,721	0,776	- 0,027	0,055	0,028
2. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$> 0,1$	0,542	0,589	0,675	0,047	0,086	0,133
3. Коефіцієнт забезпечення запасів власним оборотним капіталом	Збільшення	20,939	19,279	43,246	- 1,660	23,967	22,307
4. Коефіцієнт фінансової стабільності	$> 0,85$	0,751	0,750	0,777	- 0,001	0,027	0,026
5. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$\leq 0,5$	0,252	0,279	0,224	0,027	-0,055	-0,028
6. Коефіцієнт фінансової залежності	2	1,337	1,387	1,289	0,050	-0,098	-0,048
7. Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	$\geq 1,5$	2,966	2,583	3,464	- 0,383	0,881	0,498

Оцінка типу фінансової стійкості ПП «Емілі-Трейд» за 2022-2024 роки

Показники	Роки		
	2022	2023	2024
1. Власний капітал (р. 1495)	47987	52003	62551
2. Необоротні активи (р. 1095 + 1200)	22002	21368	20300
3. Власний оборотний капітал (п. 1 – п. 2)	25985	30635	42251
4. Довгострокові зобов'язання та забезпечення (р. 1595)	185	2109	67
5. Наявність власних та довгострокових джерел формування запасів (п. 3 + п. 4)	26170	32744	42318
6. Короткострокові кредити банків (р. 1600)	0	0	0
7. Загальна величина основних джерел формування запасів (п. 5 + п. 6)	26170	32744	42318
8. Величина запасів (р. 1100 + 1110)	1241	1589	977
9. Надлишок (+) або нестача (-) власного оборотного капіталу (п. 3 – п. 8)	24744	29046	41274
10. Надлишок (+) або нестача (-) власних та довгострокових джерел формування запасів (п. 5 – п. 8)	24929	31155	41341
11. Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини основних джерел формування запасів (п. 7 – п. 8)	24929	31155	41341
12. Тип фінансової стійкості	I	I	I

Сукупність фінансових коефіцієнтів, достатніх для оцінки фінансового стану

Показники	Формула розрахунку (за даними фінансової звітності)	Нормативне значення
1	2	3
1. Аналіз майнового стану підприємства		
1.1. Коефіцієнт зносу основних засобів	Знос / первісна вартість основних засобів	Зменшення
1.2. Коефіцієнт оновлення основних засобів	Вартість основних засобів надійшли за рік / первісна вартість основних засобів на кінець року	Збільшення
1.3. Коефіцієнт вибуття основних засобів	Вибуло за рік основних засобів / первісна вартість основних засобів на початок року	Менший за коеф. 1,2
2. Аналіз ліквідності підприємства		
2.1. Коефіцієнт покриття	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	>1
2.2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Еквіваленти коштів + поточні фінансові інвестиції + дебіторська заборгованість) / короткострокові зобов'язання	0,6-0,8
2.3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти / короткострокові зобов'язання	>0 збільшення
2.4. Чистий оборотний капітал, тис. грн.	Оборотні активи – Короткострокові зобов'язання	>0 збільшення
3. Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства		
3.1. Коефіцієнт платоспроможності	Залучені кошти / власні кошти	>0,5
3.2. Коефіцієнт фінансування	(Пасив-власний капітал) / власний капітал	<1 зменш.
3.3. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	(Оборотні активи – поточні зобов'язання) / оборотні активи	>0,1
3.4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	(Оборотні активи – поточні зобов'язання) / валюта балансу	>0 збільшення
4. Аналіз ділової активності підприємства		
4.1. Коефіцієнт оборотності активів	Виручка від реалізації / активи підприємства	Збільшення
4.2. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Виручка від реалізації / середня кредиторська заборгованість	Збільшення
4.3. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Виручка від реалізації / середня дебіторська заборгованість	Збільшення
4.4. Строк погашення деб. заборгованості, днів	Тривалість періоду / коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Зменшення

Продовження дод. Т

1	2	3
4.5. Строк погашення кред. заборгованості, днів	Тривалість періоду / коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Зменшення
4.6. Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	Виручка від реалізації / середня вартість запасів	Збільшення
4.7. Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	Виручка від реалізації / середня вартість поза обігових активів	Збільшення
4.8. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Виручка від реалізації / власний капітал	Збільшення
5. Аналіз рентабельності підприємства		
5.1. Коефіцієнт рентабельності активів	Чистий прибуток / сума активів	>0 збільшення
5.2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	Чистий прибуток / власний капітал	>0 збільшення
5.3. Коефіцієнт рентабельності продажу	Чистий прибуток / виручка від реалізації	>0 збільшення
5.4. Коефіцієнт рентабельності реалізації продукції	Прибуток / Собівартість реалізованої продукції	>0 збільшення

Взаємозв'язок методичного та інформаційного забезпечення

Вид інформації	Завдання аналізу фінансового стану	Методичні прийоми та способи аналізу
<i>Внутрішня інформація</i>		
Бізнес-план	Порівняння фактичного фінансового стану з запланованим	Фінансові коефіцієнти; відносні величини; порівняння; детермінований факторний аналіз
Фінансова звітність за звітний період	Аналіз поточного фінансового стану	Фінансові коефіцієнти; відносні величини
	Оцінка динаміки фінансового стану	Фінансові коефіцієнти; відносні величини; порівняння; детермінований факторний аналіз
Фінансова звітність за ряд періодів	Оцінка подальшого розвитку фінансового стану підприємства	Методи кореляційно-регресійного аналізу
<i>Зовнішня інформація</i>		
Показники аналогічних підприємств	Оцінити фінансовий стан аналізованого підприємства в порівнянні з аналогічними підприємствами	Фінансові коефіцієнти; відносні величини; порівняння
Середньогалузеві показники	Оцінити відповідність фінансового стану підприємства, у порівнянні з середньогалузовими показниками	Фінансові коефіцієнти; відносні величини; середні величини; порівняння; групування

Моделювання інформаційного та методичного забезпечення аналізу фінансового стану підприємства

